

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2-20
za Nemčijo ocelotno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1-70
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto 7.—
za Nemčijo ocelotno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENECEC

== Inserati: ==
Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 18 v
za dvakrat " 15 "
za trikrat " 13 "
za večkrat primerom popust.
Poročna oznamila, zabavale, osmrtoice itd.:
enostolpna pettivrsta po 20 vin.
== Poslano: ==
enostolpna pettivrsta po 40 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredne ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Računa
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Izpod Sv. Gore.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Goriško, dne 18. avgusta 1915.

Vstopil sem v cerkev in ostrmel sem, začudenje moje je bilo nepopisno! Skoro vse klopi na možki in ženski strani zasedene od vojakov.

Kdo pa ste, kojega polka ste? prašam bližnjega. Dalmatinci, mi odgovori. In ozrl sem se po njih in toplo mi je bilo pri srcu: vzljubil sem jih v Gospodu!

Pa so klečali naslonjeni naprej, roki sklenjeni in iztegnjeni daleč čez klop, kakor da bi hoteli prijeti za roko Blaženo Gospo; levo koleno nekoliko privzdignjeno, kakor da bi hoteli činiti vse, kar bi velela Blažena Gospa. In molili so proseče, zbrano ter goreče: kot zbor novomašnikov. Pa nikamor se jim ni mudilo; tupatam je kateri glasneje zabrenkal na angelsko struno in za trenutek še druge potegnil za seboj: a v moji duši je odmevalo svečano, kakor da bi čul koral čistih menihov iz davnih časov, čul sem polglasne, s silo zadržane srčne zdihe!

Pa vstanejo! Drug za drugim gredo k misijonskemu križu kakor k ofru, kjer vsak spusti v puščico svoj darček, se pokloni Križanemu, se dotakne svete rane, prekriža in odide k drugi puščici. Cerkovnik opomni, puščice so skoro polne. Pa smo jih odprli in sešeli miloščino enega meseca (julija), ko so pri nas gostovali Dalmatinci, in bilo je nad 200 K. Jaz pa sem duhovnjiki prijavil radodarnost naših brambovcev. Bog jim stotero plačaj, tudi s časnimi darovi!

Prašali so me drug za drugim, če imam križce, svetinje ali vsaj sličice, izpraševali so tudi, če bi se mogli izpovedati po hrvaško. In prihajali so od pete ure zjutraj do 7., 8. in od 5. ure zvečer pa do 7. in še dalje.

Blagoslova za zmagu in mir so se udeleževali z veliko gorečnostjo. Na nobenem misijonu in sploh nikjer doslej nisem okusil toliko duhovne tolažbe in radosti, ko ravno z Dalmatinci. Oj, koliko trajnih značajev, lepih, zlatih duš sem iztaknil med mladeniči in možmi. Po 20letnem dušnem pastirovanju sem skoro izgubil vero v človeka, v Dalmatincih sem jo našel in pozivila se je za vedno. Ne, človeštvo še ni tako propadlo, da bi morali obupati nad boljšimi, srečnejšimi časi!

Ena sama prisrčna beseda, in izmučeni junaki so si kradli celo v zgodnjih urah toliko počitka, da so mogli k svetemu obhajilu dannadan.

Dalmatinci so nam prinesli Veliko noč, alelujo. Hvala Bogu! je odmevalo po cerkvi, pred oltarji, pred slikami »puta

Križa«, obhajilna miza je bila vedno obložena, a prav paziti je bilo treba, da ni odšel kateri vojak brez — Jagnjeta.

Da, ona naravna, živa vera brez umetnega farizejskega čuvstvovanja, vsa osebnost in vsa duša Dalmatinca v rokah, prekrizanih na prsih pred svetim obhajilom, a v trenutku svetega obhajila njegov živovni pogled v sveto hostijo iz velikih milih oči, kakor da bi videl Gospoda, po svetem obhajilu globok dotalni poklon brez sramu, kakor da se to samo obsebi razume, to so bili prizori iz katakomb. Še so prihajali in plačevali za svete maše in izpraševali, kdaj naj pridejo k sveti maši »na njih odluko«, da bi se obhajali v istini ali pa vsaj v duhu, če bi bili službeno zadržani. Koliko verskega kapitala je še v Dalmaciji! Vera dalmatinska je tako životvorna, da še vedno ustvarja socialne organizacije prvega krščanstva, kjer so bili vsi ene misli in srca in je bilo vse od vseh. V Dalmaciji žive po dva, trije in še več bratovskih družin na enem posestvu v lepi edinosti in miru. Stari oče je patriarh, vladika, on ukaže, sinovi in njih družine ga spoštujejo, bratje se med seboj ljubijo, ženske molče in ubogajo. V Dalmaciji je še vedno običajen očetovski blagoslov. Pa pravijo, da je Dalmacija uboga. Nikakor, bogata je na krščanski bratovski ljubezni, ki je podlaga lepemu družinskemu in socialnemu življenju.

Prosim, imate malo kadila, me vpraša eden. Čemu ti bo? Zoper smrad na Kalvariji. Ali je neznosno, je-li? Je, hvala Bogu!

Vidim drugega, ki glavo po strani nosi. Kaj ti je? ga vprašam sočutno. Prehladil sem se v jarku, pa me trga, hvala Bogu!

Prosim Vas, oče, pride tretji k meni, pišite na Rijeku v kučo dobre štampe po knjižnici za vojake za 15 K. Prav rad, dragi moj! Če se vrnem, jih izročite meni, če padem, jih razdelite med moje rojake. Da mi 20 kron in jaz mu rečem: Žal, ne morem izmenjati, nimam drobiža. Ništa za to, naročite za 20 kron, hvala Bogu! V Dalmatincih sem opazil močno strujo, ki v vseh razmerah daje hvalo Bogu — »fala Bogu«!

Kaj pa dalmatinska vročkrvnost? Ako opazuješ, kako v taboru občujejo Dalmatinci med seboj, v istini čuješ marsikako psovko: je . . . ti itd. Toda oni, ki si ga zalotil in flagranti, dostikrat na mah ostavi družbo in kje v kakem zatišju, na videz pri kakem opravilu trka na prsi: moj griheh, moj griheh, moj preveliki griheh! ali šetajoč nekoliko pomoli, ali vzame knjižico iz žepa, ali pa poljubi molek: Otče, zaletelo se mi je, a onda bi se odmah po-

kajao! Tako klešejo iz sebe ostanke italijanske lazi-kulture, ki je dosegla rekord v psovanju.

× × ×

Tak je dalmatinski tip v moralnem oziru. Telesno je pa srednje velik, čokat, lepo zrasel, obraza, kakor da je izklesan iz kršnih čeri, koščenege, njegove oči so velike in mile, kakor je milo dalmatinsko nebo, zobje beli kot slonova kost, brki črni, obličje zagorelo, iz kojega proseva udanost in zadovoljnost. Dalmatincu beseda gladko teče, kakor njegovo olje, in on je vedno dobre ter židane volje, kakor njegovo vino.

Ponosno svoboden je Dalmatinec in vendar ponižno udan; veselo radosten in zraven resno pobožen; nagel je ali kakor dete v priznanju krivde; svoboden v nastopu in spreten, kakor njegov konjič, a vedno tudi v oguljeni vojaški obleki eleganten ter dostojen.

× × ×

Dalmatinci moji dragi! Želim Vam, da se kmalu vrnete v ljubljeno domačijo ovenčani z lavorikami, nam pa bo žal in dolčas po Vas, ki smo se ob Vaši veri in ljubezni do Boga poživiljali, krepili in učili se od Vas trpeti ter tudi v mukah klicati: Hvala Bogu! »O, ko bi nas doma tako vabili k svetemu obhajilu, kakor tukaj pred bojno črto, mislim, da bi se zbralo naroda, kakor na sodni dan,« mi je zatrijeval Dalmatinec. Svečeniki, bratje, Dalmatinci! Organizirajte dobri narod za pogosto sveto obhajilo, za program Pija X. in Benedikta XV., potem boste videli čudeže moralnega dvigljenja in preporoda že tako dobrega naroda in dati boste mogli v tem pogledu nekoliko tudi bratom v banovini in celo nam Slovence! Bog živi in čuvaj pod avstrijskim orlom Dalmacijo in nje zdravi, verni rod!

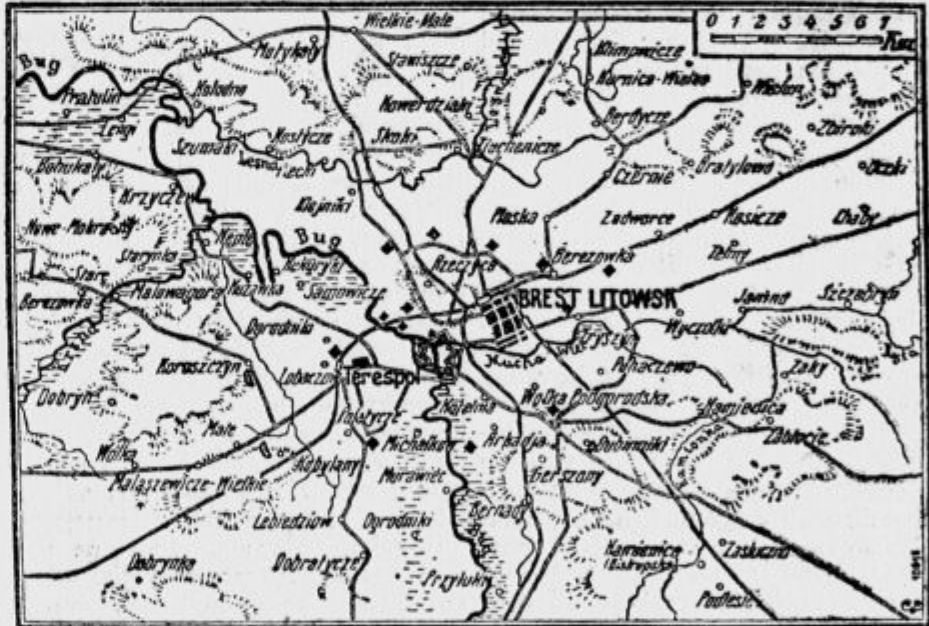
Dalmatinci: Bog in Sinjska Gopa!

Vaš dr. Marijan.

Pred Breslom-Litowskim.

V naglih pohodih se bližajo armade zaveznikov s severa in severozapada, od zapada in jugozapada največjemu ruskemu orožišču ob Bugu, najsilnejši trdnjavi, kar jih Rusija ima, Brestu Litowskemu. Sicer je sovražnik, (ki je, kar se števila tiče, še vedno močan) mnogokrat poizkušal, da bi napredovanje zveznih armad zavlekel ali ustavil, toda najobupnejši napori v tem oziru so bili zaman. Oviro za oviro smo vzeli, odpor za odporom zlomili, eno sovražno brambno postojanko za drugo na-

skočili in premagali ter sovražnika prisilili, čeprav se je obupno branil, da se je umikal od odseka do odseka. Nikakor pa ni bil to navaden vojaški izprehod, kar so naše vrle čete po zavzetju Lublina in Cholma, Ivangoroda in Varšave in potem, ko so predrle trdnjavsko črto ob Narevu, storile, ko so se v neverjetno kratkem času polastile skoro celega ozemlja med Narevom in Bugom ter med Vislo in Bugom. Mnogokrat je trebalo sovražniku, ki se je krčevito branil, korak za korakom iz rok iztrgati kos sveta. Zadnjih 14 dni zmagovitega napredovanja je nepretrgana vrsta

K prodiranju na Brest-Litowsk.

LISTEK.

Vigilija cesarjevega slavnosinega dne.

»V vezilo, cesar, sprejmi mojo kri, iz dna srca Ti radost, jad darujem, zakladov nimam, da Ti jih žrtvujem; naj dobra volja jih nadomesti! Nebrojni plamen v čast Ti sveti se, topov se gromkih proži v strel nešteto, a meni le srce je za Te vneto, dokler drhti in polje: »Vzemi je!«

p. t. — Grozovito grmenje se razlega po pogorji. Sovražne baterije obspajo s tisočermi, desetstisočermi šrapneli in granatami naše postojanke. Zaman je bil ves napor dvanaestih tednov, da bi si osvojili naše utrdbe, da bi zasedli naše postojanke. Zaman so bili vsi strogi ukazi, vsa obetanja, zaman vse žrtve. Niti za ped niso prišli dalje.

A danes je druga, danes morajo dalje za vsako ceno. Danes morajo prisiliti v predajo Gorico, danes si morajo prisvojiti mostišče, še danes morajo obvladati doberdobsko planoto, morajo napredovati znamenito, če ne do dobra vzeti Krn. Danes morajo doseči vseh teh uspehov, morajo, zakaj jutri je — rojstni dan našega monarha in radi bi mu privoščili izdatnega vezila...

Zato ves ta napor, zato ta peklenski ogenj iz topov, zato nevihte kroge, ki premikajo vrhunce, potresajo pobočje, podirajo skale, posipajo jarke, udirajo prepade. A zaman, zaman! Neomajne so ostale v rokah našim vse postojanke. Z neštetimi izgubami se je moral umakniti sovražnik krvavih glav.

Mrak je legel po pogorju. Sovražni ogenj je potihnil, posamezni strel le so se čuli še iz daljave.

Naporno je prilezel iz jarka mlad mož in sedel napol leže na skalo. Z roko je tiščal robec na levo plat pod srcem: majhna rana le je bila, po kateri je vrela na dan vroča srčna kri, dragocen življenjski sok. Oko je strmel v dalje, tja k zatonu, kjer se je žaril še zadnji pas za zatonelim solncem, ki ga ne bode videl več, misli pa so mu bile daleč tam doma, misli že nejasne, zmedene... misli umirajočega junaka...

Globoko doli pod njim so se posvetile lučke. Nehote se je ozrlo po njih mrko oko. Iz dola je donesel veter pritažen zvonov glas, prav od daleč je zvenel, prav od daleč in tako znan, tako znan, kakor njegov domači zvon...

Nasmehnil se je, za hip ga je poživilo to zvonjenje, za hip mu razjasnilo misli.

»Da, da, mili cesar, jutri je Tvoj rojstni dan. Moji tovariši Ti pripravljajo v čast skromno razsvetljavo. Moj dom Ti zveni pozdrave...

A jaz? Jaz sem dokončal, dokončal... Še hip, še hip!...

S trudno roko je dvignil proti nebu s krvjo, z vročo srčno krvjo prepojeni robec in pošepetal:

»V vezilo, cesar, sprejmi mojo kri!«

Roka je omahnila, glava se sklonila nazaj, junaška duša je odplula tja, kjer ni več bojev in ran.

V dolu pa je zarjul strel iz možnarja v pogrebno junaku in v slavje vladarju, za katerega je dal življenje...

Vrhi slemena slonj ubožna koč. Stara mamka v nji je sama, sama že od tedaj, ko sta ji lani odšla v vojno sinova, ki sta jo živila. Teža let in skrbi ji je uklonila život, razorala obraz, posivela lase...

Že dolgo ni čula ničesar o sinovih. Mlajši ji je pač pisal pred nekaj meseci in ji poslal majhno cesarjevo podobo, o starejšem je čula le toliko, da je ujet tam daleč na Ruskem in da ga ne bo domov, dokler ne bode vojske konec, Bog zna kdaj.

Pismo mlajšega in cesarjevo podobo je skrbno čuvala. Le-to je dela v kot nad mizo pod razpelo in če je ob petkih prižgala lučko pred razpelom, se je tudi podoba svetila v lepem sijaju. Seveda, odkar se je po vojni toliko podražilo olje, lučke ni mogla prižgati več vsak petek, prenesla je to navado sedaj le na velike praznike.

In jutri bode tak velik praznik. V nedeljo je čula v cerkvi, da so ukazali milostni škof, naj se praznuje letos posebno sijajno praznik cesarjevega rojstnega dne, na predvečer zvone naj vsi zvonovi po vseh cerkvah in bogato ali skromno naj se razsvetlijo vsi domovi.

Zato je ženica pripravljala lučko in čakala mraka, da jo prižge.

Vtem je pristokal na vrh stari poštni sel, ki je raznašal pisma po gorah. Tudi v koči se je ustavil.

Prinesel je mamki poštno vest o mlajšem. A žalostna je bila ta vest, tako žalostna, da je padla starki iz rok svetilnica in se razlilo po tleh dragoceno olje... Sama pa se je opotekla na klop k peči.

V koči je ostalo temno ta večer, temno pred razpelom in cesarjevo podobo v kotu. Pred obema je klečala sloka ženica, saj je vedela tudi v temi, kje so njene svetinje. Tiho si je brisala solze in molila, vroče molila...

»Iz dna srca Ti radost, jad darujem,« ji je kipel iz potrte duše in veljalo je obema: Bogu in cesarju.

Od cerkve v dolu so zveneli zvonovi cesarsko slavje in lili potrta materi v srce udane tolažbe...

Po mestu se je pripravljaj sijajen cvetlični dan. Povodom cesarjevega rojstnega dne se je zbral odbor, ki bo nabiral okolo meščanov po ulicah doneske v podpora

velikih bojov ob zasledovanju in prodiranju, obenem pa onolika vrsta sijajnih zmag in uspehov našega orožja.

Sedaj stojte naše zmagonosne vojske blizu Bresta Litowskega in Bjelostoka, torej pred ono črto, koder je rusko armadno vrhovno vodstvo — če moremo dotičnim izvajanjem ruskega in ostalega sovražnega tiska verjeti — nameravalo rusko vojsko z nova organizirati, da bi jo potem vrglo s silovitim protinapadom na armade centralnih sil. Od početka obširnega umikanja ruskih armad je namreč tisk četverporazuma skoro soglasno poraze ruskih armad, ki so dovedli do stalnega umikanja in do žrtvovanja malodane cele Galicije z Lvovom in Ruske Poljske s črto ob Visli, tako razlagal, da se vse to vrši po dobro premišljenem načrtu ruskega vrhovnega armadnega vodstva ter da gre za strateško umikanje Rusov, češ, da se ima to umikanje izvesti do neke črte, ki jo je rusko vojno vodstvo že vnaprej določilo. Tam da se nadaljnje napredovanje že docela onemoglih zveznih armad končno ustavi. Še več! Ob tej črti naj bi se ruska vojska znova ojačila in preuredila, da bi se potem vrgla na že utrjenega sovražnika ter ga zdrobila. Nepregledne vrste uspehov orožja zavezniških armad tekom zadnjih treh in pol mesecev nasprotni listi niso prikazovali kot naših zmag oziroma ruskih porazov, marveč kot neprestano korakanje centralnih sil v gotovo pogibelj! Tako popačeno in zavito naslikani vojni položaj na vzhodu se je čital zadnje tedne po vseh listih četverporazuma. S tem so hoteli pomiriti doma ljudsko mnenje, ki je bilo vsled neprestanega prodiranja naših armad v osrčje Rusije čedalje bolj razburjeno. To je edini vzrok olepševanju pravega položaja in raznim ugodnim prerokbam v nasprotnem tisku; zakaj dejstva postavljajo vse to na laž. Izpraznitev Lublinske gubernije ter črt ob Visli in Narevu nikakor ni bila prostovoljna, ravno tako izpraznitev Galicije in Lvova ne. Žilavo upiranje ruskih armad, izvršeno s pritegnitvijo vseh razpoložljivih rezerv in z obupnim napenjanjem vseh sil na ozemlju med Narevom in Bugom, ki se je tu udeležilo zoper armadi Scholtza in Gallwitzja v celodnevni hudih bojih, kakor tudi opetovano upiranje Rusov na prostori med Lublinom in Bjalo ter med Varšavo in Siedlcami napram armadam Woyrschovi, nadvojvode Josipa Ferdinanda ter Mackensenovi dokazuje, da je rusko vojno vodstvo resno nameravalo in poizkušalo, ofenzivi zaveznikov zaklcati mogočen: Stoj! Da se to vkljub vsemu ni posrečilo, je znak, kako onemogla je ruska vojska. Saj je do konca julija t. l. izgubila samo ujetnikov — trideset milijonov. Tej ogromni številki je tekom prve polovice tekočega meseca priležati še nadaljnjih 100.000 ujetnikov, nad 200 strojnih pušk in okoli 50 topov. Vojska, ki so jo zadele tako velike izgube, je pač že preveč zrahljana in ne more imeti več toliko odporne moči, da bi jo mogel še tako velik dotok svežega vojaštva toliko ojačiti, da bi si opomogla ter se dala v tolikem obsegu preosnovati in prenoviti, da bi bila v stanju, zmagovalno prodirajočega sovražnika ustaviti, kamoli pričeti z nepričakovanim uspešnim protinapadom. Vsled tega ne pričakujemo iznenadenj, zlasti pa ne takih, kakor si jih je rusko vojno vodstvo glasom četverozveznega tiska baje prirnilo za črto Brest Litowsk — Bjelostok — Grodno — Vilna. Resnični vojni položaj na vzhodu je marveč tak, da moremo že v bližnjih dneh pričakovati velikih iznenadenj za sovražnike. Zakaj ozemlje Brest Litowske so naše, proti sredo-

točju prodirajoče armade že objele. Armadi Scholtza in Gallwitzja sta s severa in severozapada že dosegli okoliš Brijanska ter ogrožata zvezo med Brestom Litowskim in med Bjelostokom. Armadi princa bavarskega in Woyrschova sta pa reko Bug severozahodno od Bresta Litowskega deloma že prekoračili; deli Mackensenove armade se bližajo z juga, na desnem bregu Buga, dočim se je armada nadvojvode Josipa Ferdinanda je že pričela naskakovati postojanke Brest-Litowskega. Temu je priležati še ogroženost ob Vilni sem po armadi pod poveljstvom Belowa, ki je povzročil padec Kovna.

Tudi velika silna trdnjava Nowogeorgiewsk je že v naših rokah. Nowogeorgiewsk tvori važen člen verige trdnjav ob rekah Bug in Visla. Varšava, Zegrze in Serock, Pultusk, Ostrolenka in Lomža

so že padle. Rusi so sodili, da bo Nowogeorgiewsk igral isto vlogo, katero je igrala Vilna v jeseni pri nas Prezmysl. Mislili so, da bi na to silovito trdnjavo morebiti še kdaj naslonili svoje prodiranje, a danes je tudi ta trdnjava z 20.000 ujetniki v naših rokah.

Vse že omenjene armade imajo nalogo in namen, da vpadajo novi ruski obrambni črti za hrbet. Že iz te sličitve je sklepati, da se ruska vojska ob nameravani črti Brest Litowsk — Bjelostok dalj časa ne bo mogla držati. Bržkone pa bodo tu daljši, cele dneve trajajoči boji, dokler se zadnji odpor ruske vojske ne zlomi. Mogoče je, da bo rusko vojno vodstvo, kakor ob Visli, tudi tukaj skušalo svoje zadnje moči spraviti na varno, da ne poginejo v močvirjih ob Dnjepu in Pripetu.

Bojna črta na vzhodu koncem julija in 15. avgusta.

Ruski ujetniki o ruskih porazih.

Črnovojnik Peter Rupnik iz Idrije piše iz bolnišnice v Debrecinu:

V veliki bolniški sobi so zastopane vse narodnosti: Slovenci (3), Nemci, Hrvati, Poljaki, Čehi, Italijani, Mažari, Rumuni in povrh še Rusi. Le-ti radi pripovedujejo, kako so morali pred nami bežati: »Komaj pridemo v določene postojanke, že nas vaši naskočijo. Mi trudni in lačni, vaši siti in spočiti; zakade se v nas s tako silo, da je bil vsak odpor nemogoč. Mi se naglo umaknemo, bežimo, kar trudne noge dopuste, a vaši nam na avtomobilih slede in nas streljajo kakor zajce. Pa kaj hočemo; naše orožje je že izrabljeno, nabojev primanjkuje, vojak dobi polovico manj patron, kakor v začetku vojne. Mila nam majka, ako pojde tako naprej!«

Rupnik piše nadalje, da je prišel do spoznanja, da vino ne koristi kaj prida, žganje pa le škoduje. Ako dovedejo v bol-

nico kakega šnopsarja, se ga ustrašijo zdravniki in strežniki; malokateri teh preboli legar. Že pri sprejemu pravijo: ta je neozdravljiv. Rupnik je prebolel tifus; 1. julija ga je minila mrzlica, a ne izpuste ga pa še ne, ker se bolezen rada ponovi. — Kruh stane v Debrecinu 40 novčičev kilogram.

Narednik Jožef Pelicon iz Dornberga piše:

S koroške bojne fronte.

Koroško bojišče, 15. avgusta.

Poslali so me z mojimi slovenskimi fanti na sprednjo stražo. Odkorakali smo ob 8. uri zvečer. Poti po teh visokih gorah ni nobenih in v temi smo zašli, da nismo vedeli ni kod ni kam. Ustavili smo se in počakali zore. Bili smo sredi hribov in skalnatih grap. Ko se je zdanilo, smo jo mahnilo dalje in čez nekaj ur dospeli na

določeno mesto. Približali smo se Italijanom na 8 korakov in postavili strojne puške. Italijani so ostali mirni in si niti niso upali glave pomoliti izza jarka, ker so jim takoj frčale naše kroglice krog ušes.

Bilo je 15. avgusta krog polnoči. Ravno to noč sem bil trdo zaspal, ker sem si bil zvečer sezul čevlje, česar že davno nisem storil. Spal sem pod neko skalo, kakih 30 korakov od strojnih pušk. Nenadoma me zbudi pokanje pušk in že so mi tudi kroglice žvižgale nad glavo. Aha, si mislim, ste vendar enkrat prišli, saj vas že dolgo čakam. Vzel sem raket in bos tekel proti naši postojanki. Na italijanski strani je bilo svetlo kakor podnevi, kajti Italijani so vsevpriek metali rakete, in sicer tako, da so namesto nas razsvetljevali sebe. In kaj je bilo? Neka naša patrila je prišla prav do laških kritij in Lahi so pa mislili, bogve koliko jih je prišlo napast. Začeli so močno streljati, a zadeli niso nikogar. Končno se je vse pomirilo, meni pa je bilo žal, da jih zopet ni bilo pred moje strojne puške.

V Benetkah.

Mesto lažun v vojski.

La vedova regina del mare, »kraljica vdova morja«, nazivajo Italijani Benetke, da izrazijo melanholični čar preteklosti, ki sniva na palačah ob »Canalu grande« in po ozkih ulicah (calle). Ceste so kakor pajčevina umetno razprežene nad zajedajočimi se vodnimi žilicami in treba je precejšnje vaje, da se jih more docela poznati in prehoditi.

Iz posameznih zasebnih pisem švicarskih trgovcev in po italijanskih časopisih, ki se vedno bolešno povračajo v svojih poročilih na umetnine, ki so baje v nevarnosti pred avstrijsko-ogorskimi letalci, se da napraviti popolno mozaično sliko zunanjosti Benetk v vojnem času.

Štirinajst dni po napovedi vojske je nudil beneški kolodvor prizor begajočega prebivalstva. Ure in ure so oblegale cele družine oddajalne prostore za težko prtljago. Vsak trenutek so priveslale gondole, naložene s košarami, kovčegi in z raznovrstnimi slabo zaprtimi predmeti, ki so jih podedovale družine in kojih vrednost bi v boljših časih razvnela ljubitelje umetnosti. »Vaporetti«, ti mali parniki, ki so prepeljali tako hitro potnika za 10 centesimov od Markovega trga do kolodvora, so skoro vsi prenehali voziti, in stari, počasi izumirajoči »gondolieri« se lahko srčno zahvalijo Avstrijcem, ki so jim pripravili ta izreden dobiček. Kakor silno so ščuvali beneški časopisi na vojsko, ravnotako brdsko je moralo občutiti začetkom prebivalstvo trpljenje vojske. Polovica velikih restavracij ob »Canalu grande« kakor tudi na »Rivi degli Schiavoni« je propadla, najmanj polovica pa jih je moralo odpustiti svoje osobe. Sredi maja je bil občinstvu prepovedan dostop na »Lido« kot vojaški operacijski bazi, dalje je bil zaprt začetkom junija kot zafran dragi »Hotel Excelsior«, kjer so se prejšnje leto še zabavali razni principi iz rodbine Savoja v skrupolozni internacionalni družbi, koder je nesmiselno govorčenje povečalo vsak družabni dogodek.

Domačini prav nazorno popisujejo, kako so udarjale avstro-ogrske bombe, in kako se je kmalu nato vzdignil požar sem od arzenala. Nekaj bomb je padlo pri »S. Maria della Salute« in zdej pri »Gindecaca« v morje. Umetnostni spomeniki so ostali nepoškodovani. Prav čudno je, zakaj so prebivalci, to je vsakdanji obiskovalci kavarne »Florian« pod »Prokuracijami«, dali duška v svojem veselju radi prestane

vdovam in sirotam padlih junakov in v nakup darov za vojake na bojnem polju. Za vsak dar bode dobil darovalec cvetko in si jo pripel v znak slavnosti.

Nebroj cvetk bode treba, prirodnih in umetelnih. A kje naj bi bilo v tem času prirodnih toliko, da bi zadostovale!

V mestni dvorani so bile na predvečer nakopičene pred cesarjevim kipom; pripravljene so čakale dražestnih prodajalk.

Tudi frater Lenart, samostanski vratar, je čital o pripravi. Tudi on bi pripomogel rad s svojim darom; ves vnet je bil, da se baš s cvetkami hoče doseči tako lep namen. In cvetkam je bil prijatelj nad vse.

A kupiti si jih v dobrodelni namen ne bode mogel. S čim; saj redovnik nima denarja! In drugače, kako naj pripomore?

Ha, dobra misel mu je šinila v glavo. Vzel je košaro, oklestil po vrtu vsa stebila najlepših cvetov, napolnil z njimi košek, zadel ga in odnesel v mestno hišo.

Šel je s svojim bremenom po stopnicah, nihče ga ni ustavljal. Prispel je pred dvorano, nihče ga ni vprašal, česa išče. Ogle doval se je, trkal na vrata, nihče se mu ni oglasil. Naposled jih je odprl, nihče ga ni zavrnil.

Pred njim se je razprostela sijajna dvorana. V ozadju je stala zala podoba cesarjeva in pred njo po mizah so ležale grmade cvetk.

Pogumno je stopil dalje, postavil na

mizo še svoj košek, nasmehnil se proti kipu in dejal polglasno:

»Zakladov nimam, da Ti jih žrtvujem, naj dobra volja jih nadomestil!«

In odšel je zadovoljen v dno srca, da se bo dobil denar v dobre namene tudi za njegov dar, za njegove ljube drage cvetke.

Bogat trgovec je pozval že jutraj v svoj privatni kontor prokurista. Kratek je bil njegov ukaz.

Gospod prokurist, jutri je petinosemdesetletnica cesarjeva in naše trdke. Dajte primerno prirediti izložno okno, nič naj ne bode predragega, nič presijajnega. Zvečer razsvetlite sijajno, izplačajte vsem mojim ljudem dvojno mesečino. Jutri ostane naša trgovina zaprta, ob dveh pa prostim vse na obed. Zdravil!

Osupel je stal prokurist pred gospodarjem. Le nekaj zmedenih besed je jecljal v zahvalo.

A pred oknom je stalo zvečer občudovaje vse mesto. Nič ni bilo predragega, nič presijajnega, da ne bi bilo našlo mesta v očičenje cesarske sohe, ki je plavala v morju svetlobe in sijaja...

»Baharija,« je ugovarjal pred oknom konkurent, manj soliden, manj pošten, tudi bogat, a skop in grabežljiv. »Ali ni moje okno mnogo lepše; priprosto je, a mnogo lepše!«

Sam je hvalil izložbo kakor po navadi svoje slabo blago. Gledavci pa so naglo odhajali mimo, zaničljivo so se posmehovali:

»Hm, papir, sam papir!«

Potihnil je zvon Zdrave Marije. Hip pozneje so se oglašili vsi ostali in ubrano znanili, da se pričinja slavlje, redko slavlje v času resnem, vrloburnem, vrlopomembnem, v času valovitem, v času največjem svetovne zgodovine...

Mrak je odel mesto in prirodo. A le za malo časa. Po vsih oknih so se prikazale luči, svetle, pisane, nebrojne, premagale so temo, razsvetlile ozračje, odele v morje svetlobe poslopja in trge, drevje in nasade, gradove in koče, zvonike in mostove, pomnike in grobove...

Po ulicah in cestah pa se je premikala množica, praznično oblečena, resnobnih obrazov, s slavnostnim čustvom v srcu.

Saj je veljalo Njemu, vladarju prejasnemu, očetu dobremu, ljubljenu.

Med slavnostni šum pa se je glasilo zvonjenje ubranih zvonov, godba slovesnih glasov in zdaleč gmenje bučičih topov, glasovi bronaste lile, valjanega in kovanega.

Daleč za ostalo množico je stopal samotni par: mož in žena. On bolehen, ona polna skrbi. Njiju obleka ni bila bogata, njiju hoja ne ponosita, skromna, ponižna.

Pribežnika sta bila, dva onih nesreč-

nikov, ki sta morala na ukaz ogrožene domovine ostaviti dom in imetek in morala v tuji svet na tujo milost.

Prešela sta zadnje bore, premalo je bilo, da bi si mogla kupiti sveč v razsvetljavo. Bilo bi jih dosti, a trgovec, s katerim je imel on v tem času posla tukaj in v tujini, da bi se preživel, ga je opeharil, dočim je izrabil pomoto v trgovskem računu. Tako ga je pripravil ob ves zaslužek in ob trud šestih tednov, bogatin siromaka, lakomnik nesrečnika.

On je seveda razsvetlil sijajno. Kako ne bi, saj je dobil pol sveč zastonj.

Pomilovaje se je oziral revež po sijajnih oknih. Bog, ki vidiš in veš, da sem razsvetlil tudi jaz, saj sem res plačal mnogo mnogo teh sveč... mu je tožila duša. In potrj je nameril z ženo korake domov, za njim, daleč za njim je igrala godba cesarsko himno...

Doma je pokleknil, v cesarjevo podobno uprl oči. Iz dna srca mu je zakipela prošnja:

»Nebrojni plamen v čast Tisvestise, topov se gromkih proži v strel nešteto, a meni le srce je za Te vneto, dokler drhti in polje: »Vzemi je!«

nevarnosti s prepevanjem marseljeze in »živio«-klici francoski republiki zvečer na Markovem trgu. Na italijanskega kralja, ki je gospodar »Prokuraciji«, dozdevno ni nikdo mislil. Drastično popisuje v nekem podlistku »Messaggero«, kako soglasje vzbuja pogled na zlato bliščečega angelja, oblečenega v sivo spokorno srajco, na novozgrajenem zvoniku Sv. Marka. Podobne srajce nosijo tudi Sansovinove figure na »Loggietti«, ki je zdaj nanovo postavljena in združena z zvonikom; da, celo velikani pri glavnem dohodu k doževi palači so tako opremljeni. Najbolj tragično je, ker so izginili stirme pozlačeni bronasti konji nad Sv. Marko, ki so nekajkrat krasili Neronov slavolok, potem Trajanovega v Rimu, pozneje Konstantinov hipodrom (dirkališče) v Carigradu. Dože Dandolo jih je dal prepeljati 1204. v Benetke, leta 1797, pa jih je zopet Napoleon postavil na svoj »Arc d'etoile« in končno cesar Franc svačeno prestaval v avstrijske Benetke. Doževo palačo oklepa zdaj nad 3 m visoko zidovje, da varuje dragocene marmornate stebre. Golobje s trga Sv. Marka posedajo po samotnem prostoru. Nihče jim ne potresa koruznega zrna iz običajnih ovojev za 10 centesimov. Benečanke pa hitijo čez Markov trg dalje zadaj k »Palazzo del podesta«, k mestni hiši in besne molijo že četrtič svoje prazne lonce gori k županovim oknom. Toda mesto župana so zaničljivo gledali — tako pravi »Avanti« — le mestni uradniki doli na procesiji razjarjenih žensk. Švicarski trgovski potniki, ki o tem poročajo, so poskusili ponoči zapustiti Benetke, da bi se umaknili vrvenju

odpotojučih družin. Toda, tudi ponoči je bil »Canal grande« prenapolnjen z gondolami, pa ne z onimi gondolami, ki so kot ptica ponesle zadelj za tremi barčicami z godbo mlade poročence in nemške študente ter profesorje ob počitnicah pred »Grand Hotel« k vsakdanji serenadi, temveč prenapolnjen je bil s tovornimi gondolami, v katerih so vojaki in muzejski uslužbenci v zabojih in z železom okovanih skrinjah odpeljali mnogo umetnin iz Benetk. Po tej poti je šlo še več Ticianovih umetnih del; najboljših Tintoretovih iz Frari, ravnotako najdragocenejši rokopisi »Biblioteke Nazionale Maricana«, kot pravi »Corriere della Sera«. Ponoči se je privleklo tudi lesni material in peščene vreče, da bi tako krili v zgornjih galerijah Sv. Marka mozaične slike ter oboke in v »Galerii delle belli arti« glavne slike.

Ponoči so ugasnjene v zasebnih hišah vse luči. Iz velikih restavracij se svetilika brleča luč; to so sobe ranjencev, ki so bili tu notri prepeljani od soške fronte.

Cudovito razlita mesečina, ki se v Benetkah kot nikjer drugod tako čarobno ne spaja z izhlapevajočimi meglicami lagun v svetlobni pajčolan, prav posebno učinkuje in umetniško stopa v ospredje, kar se izraža le na slikah beneških slikarskih šol. Toda niti enemu samemu nemškemu mlademu paru ni usojeno uživati v svojih medenih tednih pri silnem kipu junaka Colleoni čar mesečne noči... Sicer pa je tudi Colleoni pokrit z vrečo. Če bi vedel hrabri vojskovodja, kaj so počeli njegovi rojaki v tej vojski, bi nasul k vreči še pepela.

V Novo-georgievsku ujetih 6 ruskih generalov in 85.000 mož ter zaplenjenih nad 700 topov. — Avstrijski težki topovi veliko pripomogli k padcu trdnjave. — Velik del ruskih čet vržen v trdnjauško ozemlje Brest-Litovska. — Skupni plen enega tedna: 115.000 ujetnikov in nad 1100 topov.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 20. avgusta. (Kor. ur.) Uradno se razglasa:

Prodiranje zaveznikov na Brest-Litovsk je stisnilo v trdnjauško okrožje znatne dele več ruskih armad brez vsakega reda. Sovražnik se posebno zahodno od Brest-Litovska na obeh straneh reke močno upira našemu prodiranju, da omogoči odtok čet in trenov, ki so navezani le na nekaj prehodov, proti severovzhodu. Ne glede na to se je severno krilo obkoljevalnih čet polastilo vzhodno od Rokitna nadaljnjih prednjih postojank. Čete nadvojvode Jožefa Ferdinanda, ki prodirajo na severnem bregu Buga, so včeraj, predno se je stemnilo, z naskokom prepodile sovražnika, ki se je bil utrdil pri Wolczynu.

Čete generala Kōwesza prodirajo proti zgornji Pulwi dalje.

Obstreljevanja Novo-Georgiewska, ki so ga vzeli naši zavezniki, so se tudi naši težki možnarji uspešno udeležili.

Pri Wladimir Wolynskiju in v vzhodni Galiciji je ostal položaj neizpremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 28. avgusta. Wolffov urad poročila iz velikega glavnega stana:

Vojna skupina generalfeldmaršala pl. Hindenburga.

Naše čete zasledujejo po ljutih bojih sovražnika vzhodno od Kovna. V prostoru ob Dvini do ceste Avgustovo—Grodno so se umaknili Rusi v črto Gudele (vzhodno od Mariampola). —Lozazijeje — Studzieniczna nazaj in se tam iznova branijo. Bojujejo se še tudi zahodno od Tykočina.

Armada generalfeldmaršala pl. Gallwitz nadaljuje uspešno napad in je ujela 10 častnikov in 2650 mož; zaplenila je 12 strojnih pušk.

Trdnjava Novo-Georgiewsk, zadnja postojanka sovražnika, je bila vzeta po trdovratnem odporu. Vsa posadka: 6 generalov, nad 85.000 mož, od teh samo večeraj v končnem boju 20.000, je bilo ujetih. Število zaplenjenih topov se je povišalo nad 700. Obseg drugega vzetega materiala se še ne more pregledati.

Vojna skupina generalfeldmaršala princa Leopolda Bavarskega.

Vojna skupina prodira dalje.

Vojna skupina generalfeldmaršala pl. Mackensena.

Levo krilo je vrglo sovražnika nazaj za odsek Koterka in Pulwa (južnozahodno od Wisoko—Litovska).

Južno od Buga smo nasproti Brest-Litovsku pridobili na ozemlju.

Vzhodno od Wlodawe so dospele naše čete ostro zasledujoč v pokrajino pri Pyszc.

Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

Zadnji teden je bil za Ruse zopet nesrečen. Izgubili so dve veliki, močno utrjeni trdnjavi Kovno in Novo-Georgiewsk, okoli tretje velike trdnjave Brest-Litovsk je pa od zahoda že sklenjen železni obroč. Poleg trdnjav samih so pa Rusi izgubili tudi ogromno vojnega materiala, katerega jim že itak zelo primanjkuje. V Kovnu nad 400, v Novo-Georgiewsku nad 700, skupaj nad 1100 topov izgubili v enem tednu, to že nekaj pomeni. Poleg tega je bilo samo v Novo-Georgiewsku ujetih šest generalov in nad 85.000 mož, k temu pride še okoli 30.000 ujetnikov na drugih bojnih črtah, tako da so zavezniške čete samo v zadnjem tednu ujele nad 115.000 Rusov. K padcu trdnjave Novo-Georgiewsk so odlično pripomogli tudi avstrijski težki možnarji.

Boj za trdnjavo Brest-Litovsk je v polnem teku. Močne ruske sile so zbrane na prostoru severno in severovzhodno te trdnjave. Proti jugovzhodni fronti trdnjave prodirajo čete 11. armade v zvezi z desnim krilom skupine generala Arza, ki so že vzele več predpostojank in vrgle ruske čete proti pasu utrd.

Proti severni fronti se pomika kot močno desno krilo glavnih napadalnih čet armada nadvojvode Jožefa Ferdinanda v zvezi z armado generala Kōwesza. Obe armadi sta v zadnjih dneh dosegli odločilne uspehe v korist zaveznikov in so po hudih bojih prešle na vzhodni breg Buga. Če pogledamo nazaj, v kako kratkem času so padle velike in močno utrjene ruske trdnjave Ivangorod, Varšava, Novo-Georgiewsk in Kovno, lahko sodimo, da se tudi Brest-Litovsk ne bo mogel dolgo časa upirati siloviti napadalni sili zaveznikov. In potem so Rusom na razpolago — močvirja...

× × ×

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 18. avgusta. Veliki generalni štab poroča:

Okoli Rige in v smeri na Jakobovo nobene posebne izpremembe. Izjalovil se je poizkus sovražnika, ki je 15. in 16. skušal prodirati. V smeri na Dvinsk vroči boji še trajajo. Vsi nemški napadi so odbiti.

V Kovnu dobivajo boji skrajno trdovraten značaj. Po skrbni pripravi s težko artiljerijo vseh kalibrov, tudi 16 colnih, je sovražnik 15. in 16. napravil vse napore,

da z naskokom vzame utrdbe na levem bregu Njemena. Na večer 16. avgusta se mu je posrečilo vzeti majhno, od ognja zelo poškodovano utrdbo in pa udrjeti v prostor med nekaterimi drugimi manjšimi utrdbami. Boji še trajajo. (Kovno je bilo vzeto 18. avgusta. Op. ur.)

Na levem zgornjem bregu Narewa smo 15. avgusta zavrnili celo vrsto silovitih nemških napadov v smeri Bjelostok—Bjelsk. Sovražna ofenziva med Nurzecem in Bugom se nadaljuje z uspehom. Sovražnik ima velike izgube. Ob Bugu višje od Svanowa večinoma boji zadnjih oddelkov. V smeri na Wlodawo se skuša sovražnik ustaliti na desnem bregu. Pri Nowo Georgiewsku silovit artiljerijski ogenj; sovražnik je spravlil v boj topove najtežjega kalibra. 15. avgusta in prihodno noč so Nemci napravili celo vrsto napadov predvsem na utrdbe med Narevom in levim bregom Wkre. Na ostalih delih naše fronte nobene izpremembe.

Petrograd, 19. avgusta. Veliki generalni štab poroča:

Okoli Rige in v smeri na Jakobovo nobene izpremembe. Naše vojne ladje so preprečile poizkus sovražne mornarice, ki je hotela pri vходу v zaliv pri Rigi položiti naše varnostne mine. V smeri na Dvinsk smo v noči na 17 in prihodnje dni zavrnili nemške poizkuse, da bi prešli k ofenzivi.

Po enajstdnevni ljutih bojih se je Nemcem z ogromnimi izgubami posrečilo se ustaviti na utrdbah, ki stoje na levem bregu Njemena zahodno od reke Jesija. Nemci skušajo priti na desni breg te zajezenke reke, kjer je del utrdb še v naših rokah. Na desnem bregu Njemena so pa vse utrdbe v naših rokah. (Zdaj že nemške. Op. ur.)

Na fronti ob zgornjem Narewu in med to reko in Bugom so se 16. in 17. vršili boji z menjajočim se uspehom. Posebno trdovratno je sovražnik napadal od zahoda na cesti v Bjelostok—Bjelsk. Ob Bugu in pri železnici Siedlce—Czeremcha smo napravili protinapad in pri tem uplenili nekaj strojnih pušk.

V smeri na Nowo Georgiewsk je sovražnik nadaljeval s svojimi trdovratnimi napadi proti utrdbam na severovzhodni fronti. Glavni nemški napad je naperjen proti utrdbi, ki obvladuje železnico od Mlave.

Ob zgornjem Bugu, ob Zlati Lipi in ob Dnjestru nobene izpremembe.

× × ×

TRDNJAVA NOWO GEORGIEVSK.

Padla trdnjava Novo Georgievsk, katere vrednost se je ob padcu Varšave bistveno zmanjšala, je imela nalogo, varovati ustje Narewa ob Visli. Pomen, ki ga ima to mesto ob zlivu teh dveh važnih rečnih zapor, je spoznal že švedski kralj Karol XII., ki je dal tu zgraditi prve utrdbe. Napoleon I. je l. 1807. zgradil tu trdnjavo, ki so jo pod vladjo carja Nikolaja I. izpopolnili in dovršili, tako da je spadal Novo Georgievsk med trdnjave prve vrste. V sedanjem času je postala trdnjava v zvezi z Varšavo in Zegrzem še veliko večjega pomena. To se kaže tudi v modernih izpopolnitvah, ki jih je dalo v novjšem času zgraditi rusko vojno vodstvo. Trdnjava je tvorila v zvezi z Varšavo velika izpadna vrata proti zahodu, kakor tudi zvezo med utrjeno vislko in narewsko črto. Obenem je bila eden izmed glavnih stebrov velikega varšavskega orožjišča, ki je bilo za oskrbovanje ruske vojske velikega pomena, dokler je bilo varno v ruski posesti.

Po velikosti Novo Georgievsk zaostaja za Varšavo, dasi je bil baje modernije zgrajen. Skrajni trdnjavski pas ima okroglo 14 km v premeru; v trdnjavi je prostora za približno 50.000 mož. Glavna utrdba z gradom je bila zastarana; ima pred bombami varna stanišča, nasipe in jarke. Modernim zahtevam je pa odgovarjal utrdbeni pas, ki so ga v zadnjih mesecih še ojačili. Ima osem fortov, in sicer tri na desnem in štiri na levem bregu Visle. Zvezo med forti so tvorile poljske utrdbe.

V vojni zgodovini je Novo Georgievsk že opetovano igral vlogo. Razen v vojnah Napoleona I., ki je pravzaprav ustanovitelj te trdnjave, je imela pomembno nalogo — obenem s Prago — tudi začasa poljske ustaje. Tu so Rusi obkolili poljskega voditelja grofa Ledochowskega, ki se je moral 7. oktobra 1831 udati ruske-mu vojskovodji generalu Golowinu.

× × ×

OBSTRELJEVANJE BREST-LITOVSKA.

Dunaj. »N. W. Tagblattu« poroča njegov dopisnik iz vojnega tiskovnega stana: Kakor pravkar izvem, se je obstreljevanje Brest-Litovska že pričelo.

ODLOČITEV PADE PRI BREST-LITOVSKU.

Rotterdam. »Times« objavljajo iz vojaških krogov članek, ki izvaja: Ruska vojska se mora odločiti pri Brest-Litovsku. Če se tudi tu Rusi umaknejo, pomenja, da so vso letošnjo vojsko izgubili.

ČE PADE BREST-LITOVSK, JE VOJNA IZGUBLJENA.

Rotterdam, 19. avgust. »Times« pri naša iz vojaških krogov članek, ki prepričuje, da se ruska vojna mora odločiti pri Brest-Litovskem. Če se bodo Rusi umaknili, pomenja to izgubo cele letošnje vojne.

PO PADCU KOVNA.

Kodanj. »Tidende« izvaja: Kovno bo tvorilo velevažno oporišče nemške armade ob Njemenu in Kurskem. Severna ruska obrambna črta je zdaj popolnoma v nemški posesti. Vilna je resno ogrožena.

NOVA RUSKA OBRAMBNA ČRTA.

Genf. Francoski vojaški listi pišejo, da namerava ruski veliki knez Nikolaj Nikolajevič napeti vse sile, da drži črto Grodno—Olita—Wilkomir.

SKRAJŠANA NEMŠKA BOJNA ČRTA NA RUSKEM.

Haag. »Morningpost« poroča iz Petrograda: Ker se je skrajšala nemška bojna črta, je prostih veliko nemških sil, ki so jih odposlali zdaj na bojišče ob Njemenu in ob Dvini. Operacije so nevarne in so velike važnosti. Mogoče je, da namerava udariti sovražnik na Petrograd. Ruski vojaški strokovnjaki sodijo, da bi Nemci potrebovali eno leto do Petrograda, izzemši, če zagospodari nemško brodovje popolnoma na Vzhodnem morju.

RUSI IZPRAZNUJEJO BJELOSTOK.

Amsterdam. Reuter poroča iz Petrograda: Prebivalci zapuščajo Bjelostok. Bolnišnice, banke in drugi javni zavodi so že izpraznjeni.

RUSI IZPRAZNUJEJO GRODNO.

Kodanj. Ruska poročila trde, da izpraznjujejo Rusi Grodno.

NEMŠKO PRODİRANJE NA KURSKEM.

Hamburg. Londonski listi poročajo iz Petrograda: Nemci so zopet zadnje dni na Kurskem strašno napredovali. Ruske oblasti nemško prebivalstvo povsod odstranjajo.

BEG S FINSKEGA.

Stockholm. Na Švedsko je došlo več finskih deželnih poslancev, ki so pobegnili. V Helsingforsu so zaprli več socialdemokratskih poslancev.

BOLJŠE IZGUBLJENA BITKA, KAKOR TRAJNO UMIKANJE.

Genf. Francoski strokovnjaški teoretiki izvajajo: Izsiljen prehod čez Nurez bo odločno vplival na obrambo Bjelostoka in Brest-Litovska. Usoda obeh trdnjav je odvisna od velike bitke vzhodno od reke Slime. Veliki knez je dolžan tvegati bitko z ozirom na sloves ruske armade. Boljši je poraz na odprtem polju, kakor pa umikanje brez načrta.

ANGLEŽI SE BOJE ZA PETROGRAD.

Bruselj. Dognalo se je, da so povzročili tajno nezmislne govorice o miru v Londonu, Parizu, Petrogradu in v New Yorku v angleškem zunanjem ministrstvu zato, da bi delovali proti vedno večji pobitosti v taboru sporazuma štirih. Kako da se v Londonu dejansko boje, dokazuje dejstvo, ker se vsi časopisi neprestano pečejo s padcem Petrograda po avstrijskih in po nemških četah in da pripravljajo javnost na padec kot na gotovo dejstvo bodočnosti.

KOLIKO JE BEGUNCEV IZ ZAHODNE RUSIJE?

»Vossische Ztg.« poroča iz Petrograda, da je sedaj v Petrogradu, Moskvi, Orlu, Kurskem, Kiewu, Markovu in Jekaterinoslavu okoli 4 in pol milijona beguncev iz poljskih, baltičkih in severno zahodnih gubernij. Pričakujejo še 2 milijona novih beguncev. Iz krogov dume se poroča, da bo skoro potreba 200 milijonov rubljev za te begunce. V južnih ruskih gubernijah v Besarabiji, Hersonu, Podolju in južni Volhiniji je vlada ukazala pospešiti žetev in mlave. Vse pridelke mislijo spraviti v notranjost dežele, najbrže mislijo tudi te gubernije izprazniti.

POLOŽAJ V RUSIJI.

Dunaj. »Wiener Allgemeine Zeitung« objavlja: V Rusiji so še vedno zelo bojevit in sovražni Nemčiji in Avstriji. Nahaja se pač mala stranka visokih oseb, ki bi bila za takojšen mir, a veliki knez Nikolaj Nikolajevič je še vedno najmerodajnejša oseba v Rusiji. Večina dume in veliki knez sicer ne soglašajo glede na notranjo politiko, a glede na brezpogojno nadaljevanje vojske soglašajo velika večina dume z velikim knezom. Vedno večjo moč pridobivajo tudi šovinisti, zelo se širi zasledovanje vohunov. Celo carico, ki je rojena nemška princesinja, sumničijo in jo nadzorujejo. Samo to dejstvo zadošča, da si ustvarimo sliko o sedanjem položaju v Rusiji.

NAJVIŠJI VOJNI SVET PRI RUSKEM VRHOVNEM POVELJNIKU.

Stockholm. Radi napetega položaja na bojišču je, kakor se govori med poslanci dume, veliki knez Nikolaj povabil vse ministre in člane najvišjega vojnega sveta v glavni stan, da se razgovori o vseh tekočih vprašanjih. Vojni minister je poslanec dume izjavil, da namerava med po-

svetovanjem zahtevati resničen opis položaja in da hoče delati na odpravo vseh napak v vojni upravi.

TAJNE SEJE DUME.

Stockholm, 19. avgusta. Finančni minister je sporočil v dumi, da je vlada sklenila predložiti novo kreditno predlogo za narodno brambo v znesku poldruge milijarde.

NOV RUSKI VOJNI KREDIT.

Stockholm, 19. avgusta. Finančni minister je sporočil v dumi, da je vlada sklenila predložiti novo kreditno predlogo za narodno brambo v znesku poldruge milijarde.

POSLANCI DUME PROSIJO, NAJ SE JIM NAZNANIJO MIROVNI POGOJI.

Curich. »Tagesanzeiger« poroča iz Petrograda, da je 115 poslancev dume izročilo vladi interpelacijo, v kateri prosijo vlado, naj jim sporoči mirovne pogoje in vojne cilje.

RUSI URIJO DVA MILIJONA MOŽ.

Bern. »Ruski Invalid« poroča, da urijo 2 milijona mož. List poziva, naj se pripeva, da vojake oborožijo.

VELIK POŽAR NA PETROGRAJSKEM KOLODVORU.

Kodanj. Pogorel je kolodvor finske železnice v Petrogradu z vsemi skladišči in z nad 100 naloženimi vozmi. Škode je 10.000.000 rubljev.

50 MILLJONOV ŠKODE NA LVOVSKEM ŽELEZNIŠKEM OMREŽJU.

Krakov, 20. avgusta. »Nowa Reforma« poroča iz Lvova, da so dognali, da znaša škoda na železniškem omrežju pri Lvovu okoli 50 milijonov kron.

× × ×

AVSTRILJSKA GUBERNIJA KIELCE.

Nemci so na Ruskem Poljskem uvedli nemško civilno upravo. Za sedež so zaenkrat izbrali Tilžo. Včeraj smo poročali, da so sedež avstrijske uprave gubernije Kielce prenesli iz Miechowa v Kielce. — Ravnotako je namesto nemškega vojaškega poveljstva dobilo tamkaj oblast avstrijsko vojaško poveljstvo. Ravno kar so bili izdani tudi novi predpisi za osebni in blagovni promet v novo avstrijsko gubernijo. V Kielcu je mestni načelnik tovarnar Kozłowiec. Okrajni poveljnik podpolkovnik Plachy je pozval ljudstvo, naj se pokori naredbam in se z zaupanjem v pravi-

vičnost in naklonjenost monarha za poljski narod obrača na oblast. Po vseh občinah in sodiščih so uvedli poljski in nemški jezik; uradom je dano na prosto, svoje občevarje urediti v enem ali drugem jeziku, kakor odgovarja krajevnim razmeram. V vse šole pride poljščina kot učni jezik. Ruski jezik je odslej zanaprej v besedi in pisanju prepovedan v vseh uradih in javnem prometu; takoj se morajo tudi odstraniti ruski državni grbi in napisi. Na upravne oblasti se prošnje lahko vlagajo v poljskem ali nemškem jeziku. Avstrijski in nemški denar se mora sprejemati.

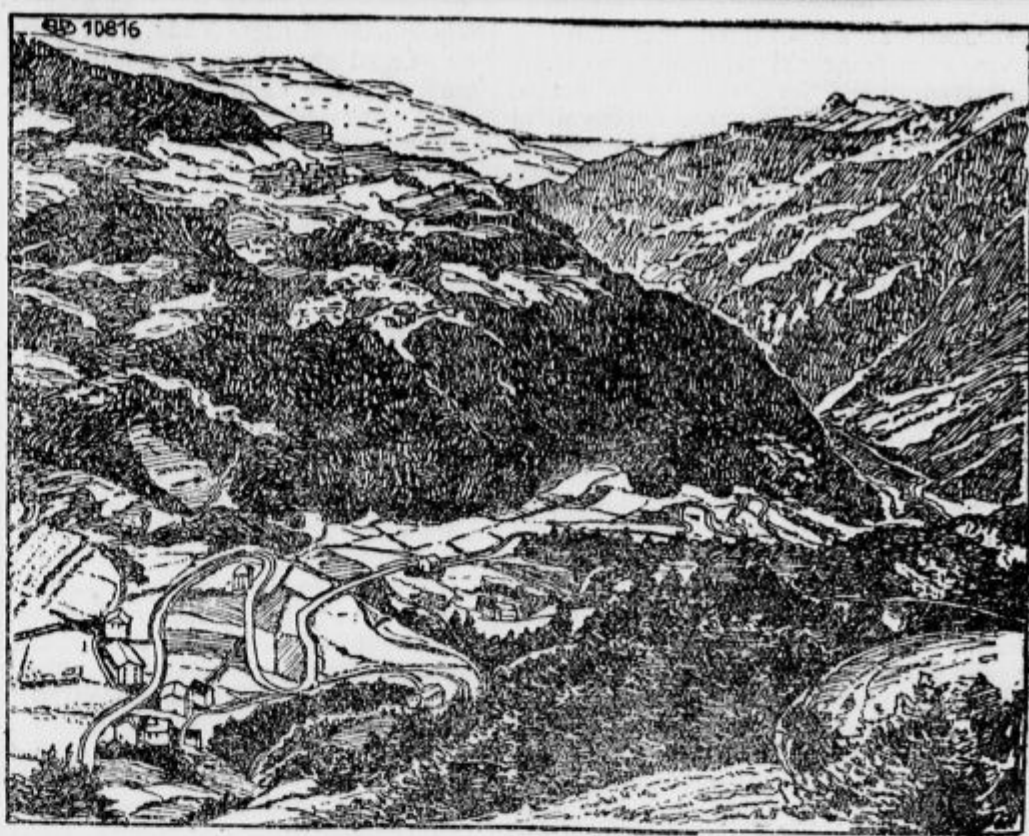
× × ×

NEMŠKA UPRAVA V VARŠAVI.

Dunaj. (W. P. B.) Po varšavskih listih posnemamo sledeče podrobnosti o zavzetju Varšave glede na samoupravo mesta. Znano je, da je bil imenovan za mestnega predsednika knez Zdzislaw Lubomirski. Nemško poveljstvo je potrdilo in razširilo meščanski odbor, ki je obstajal, še predno je bilo zavzeto mesto. Odbor vodi samostojno vso upravo in sodno službo; nemška uprava se omejuje zgolj na nadzorstvo. V odboru se nahajajo izključno poljski meščani, med njimi tudi dva narodno misleča žida, član prve dume odvetnik Konic in veletrgovec Bergson. Mestno upravo so razdelili v sledeče odseke: 1. Uprava mestnega premoženja; 2. tržna policija, tržne lope, klavnice; 3. finančna uprava; 4. bolnišnice; 5. obrt; 6. stavbni urad; 7. vodovod in kanalizacija; 8. zdravstvo; 9. zavarovanje; 10. uprava poslopij; 11. uprava javnih gledališč; pripomniti se mora, da so štiri največja gledališča v Varšavi last države. Upravo vodi odsek s predsednikom in s petimi člani, ki jih izvolijo člani meščanskega odbora. Sodišča, ki so jih zaprli Rusi, so pričela 5. t. m. zopet delovati. Meščanski odbor je ustanovil začasno sledeče sodne oblasti: 1. Mirovna sodišča; 2. sodne oblasti prve instance, ki poslujejo istočasno kot apelacijska sodišča glede na razsodbe mirovnih sodnikov; 3. takozvano glavno sodišče kot najvišja instanca; za predsednika te oblasti je bil imenovan ugledni odvetnik Tyszkla.

Poslovati prične v kratkem tudi obsežna šolska uprava. Pri vseh oblastih so uvedli poljščino kot uradni jezik.

Glavno nadzorstvo nad vso upravo je poverjeno mestnemu poveljniku, ki mu je kot civilni adlatus prideljen član pruske gosposke zbornice grof Hutten-Czapski.

Bojišče na italijanski meji.

Rim, 19. avgusta. Generalni štab poroča:

Ob tirolski in tridentinski meji so se nadaljevali naši siloviti in učinkoviti artiljerijski boji. V dolini Bacher (Sexten) so naše čete 17. avgusta vzele neko drugo črto jarkov in, čeravno je sovražnik naglo bežal, smo vendar zajeli 2 častnika in kakih 40 vojakov, precej pušk, streljiva in drugega vojnega materiala.

V odseku na Krnu se je našemu oddelku po živahnem boju pri prodiranju čez stene Vršiča in v smeri na Javornik (?) posrečilo sovražnika pregnati iz prostranega jarka in jarek zasesti.

Na fronti pri Tolminu so boji označeni z novimi uspehi, posebno na višini Sv. Lucije, kjer smo vzeli nadaljne jarke in ujeli poleg dveh častnikov kakih 200 mož.

Tudi na Krasu boreče se čete so imele sijajen uspeh. Med njihovim običajnim metodičnim prodiranjem, je sovražnik poizkušal silovit napad proti središču naše fronte, na katero je koncentriral ogenj številnih baterij, in je nato ukazal svoji pehoti juri. Ker so naše čete naglo in učinkovito nastopile smo mogli to akcijo takoj spraviti ob učinek. Naša pehota je nato napravila protinapad in je s svojo korajžo pridobila nekaj zemlje in je zasedla važno postojanko zahodno od Markotov.

× × ×

Boji pri Tolminu.

Vojni poročevalec dunajske »Zeit« piše 19. avgusta:

»Zvest svojemu načelu, da mora, če je bil na enem mestu naše južne fronte krvavo odbit, da mora ravnotako brez uspeha potrkati za eno hišno številko naprej, tako trese sedaj italijanski vrhovni poveljnik na izvrstno branjenih vratih naše brambe ob srednji Soči. Napadi pri Tolminu veljajo onemu območju, katero so avstrijske čete zasedle že takoj ob začetku vojne.

Srednjo glavo tega območja tvori večji kraj Sv. Lucija na desnem bregu Soče, nedaleč od izliva Bače. Na robu porastlih višin se vlečejo postojanke naših čet in zarišejo tako rekoč tetivo loka, katerega zaokroži pri Tolminu Soča. Videl sem jih in poznam jih in zato imam opravičeno upanje, da se bodo ustavljale tudi najsilnejšim sovražnim napadom.

Vsled gozdnatega pogoškega terena je prišlo do tega, da so se Italijani zakopali v najbližji sosesčini naših postojank, pa vendar se niso tekom enega četrtletja komaj kaj približali svojemu cilju, tako da naši postojanke območja vsak dan ali bolje rečeno vsako noč bolj krepko utrdijo.

Posebno sem pri svojem obisku občudoval sijajno maskiranje naših topov in pa v goro zasekane tekoče jarke in postojanke strojnih pušk. Vsled velike vojaške važnosti območja se da kaj lahko umeti laške napore, da bi vzeli to območje.

Dosedaj po Cadorna še ni stuhtal, kako bi pregnal avstrijske čete niti z ene same na zapadnem bregu Soče naprej potisnjenih postojank, katere so naši zasedli začetkom vojne.

Območji pri Gorici in Tolminu sta kakor dva stebra v mesu laške armade. Kdor je kakor vaš dopisnik sam doživel boj za te postojanke in videl pogum teh čet, ta lahko ravnodušno pričakuje novih sovražnih poizkusov vzeti, česar se ne da vzeti. Vendar si pa ne zakrivajmo, da se laški alpinci v teh gorskih bojih izvrstno ponašajo in da imamo v teh divjih gorah ob srednji Soči pričakovati še zelo vročih bojev.

»Reichspost« pa piše: »Četrta leta je sovražnik ob spodnji Soči žrtvoval heka-

tombe človeških žrtev, pa brez uspeha. Sedaj je prenesel glavni napad dalje proti severu na veliko koleno Soče pri Tolminu. Tu sedaj Italijani zopet in zopet jurišajo, noč in dan, z besnostjo obupanca. Toda vse njihove napade je zadržal neomahljiv jez naših junakov, ki zvesto strážijo na jugu. Italijani zopet doživljajo ob tolminskem območju grozne izgube kakor prej na goriškem območju. Naše vrle čete izvršujejo čudeže junaštva, da pripravijo Italijanom ob Soči »karpatsko bitko«, ki je bila na severu za Ruse začetek konca.

Na Krnu.

Vojni poročevalec »Grazers Tagblatt« izvaja: Na naših visokih krnskih postojankah sem dne 18. t. m. ginjen in presenečen opazoval, kako se tu popolnoma drugače vojskuje kakor v Rusiji in v Srbiji. Prvi pogled prepriča, da stoji naše čete še vedno v prvih postojankah, v tistih, ki so jih zasedle začetkom julija. Trdna, strnjena črta naših strelskih jarkov se je razvila sama po sebi, med tem ko je bila črta prvotno nekoliko ohlapna in je predstavljala verigo manjših patrolnih bojev. Borila se je mala vojska. Na strašne krajne težave bojev na najvišjih štrlinah skal so se naše čete kmalu privadile in besnost na sovražnika vspodbujala tu čete do skrajnih naporov. Proti Italijanom pomagajo vojne izkušnje in bajoneti, le podnebja se vojaki težko navadijo. Noči v 2000 metrov visokih postojankah so ledeno mrzle. Ker voda ni užitna, jo donšajo mule in osli čez strmine v strelske jarke in v artiljerijske postojanke v sodih, ki drže 60 do 70 litrov. Posamezen mož potrebuje na dan najmanj en liter vode. Vodo, živež in streljivo prinašajo v najvišje postojanke po cestah, ki so izpostavljene ognju sovražne artiljerije. Vojaki so nam pripovedovali med drugim: Najvažnejši za nas so zdaj okovani črevlji. Če bi jih ne imeli, ne vemo, kam bi prišli. Najstrašnejši so skalni drobci, ki potrojujejo učinek granat, a hvala Boгу, Italijanom se ne godi bolje. Vsak ima, da se krije, s seboj vrečo, ki napolnjena s peskom najbolj varuje pred poškodbami granat in skal. V Galiciji je bilo marsikaj bolje, ker smo razpolagali z deskami in z drugim materialom, a tu moramo delati večinoma s kamnom, ker se zelo težko dovaža material iz doline.

Drzen zračni napad na beneške utrdbe.

»N. Fr. Presse« piše z dne 16. t. m.: Na kak način operirajo hidroplani naše mornarice, nam kaže tudi zadnji zračni napad na Benetke. Nek naš hidroplan je napadel 15. avgusta štiri obrežne utrdbe Benetk. Od vrženih bomb so vse eksplozivne, izvzemši eno, v notranjosti utrdb. Ta rezultat dokazuje velikansko preciznost, katero se mora tem bolj ceniti, ker je bila cela akcija izvršena v pravi točki krogl. V svrhu brambe se je dvignilo proti hidroplanu pet sovražnih aeroplanov. Naš hidroplan je imel torej razen svoje naloge, da napade utrdbe, še to, da se brani proti peterni premoči, kar se mu je tudi na najsičajnejši način posrečilo. Dva sovražna letala sta bila takoj pri svojem vzletu s strojnimi puškami zadeta tako, da sta se morala spustiti na tla. Od ostalih treh sta morala dva napad hitro opustiti, kar se mora pripisati tudi ognju strojne puške našega letalca. Zadnji laški aeroplan je trdovratno nadaljeval preganjanje tja do istrskega obrežja, pa se je moral končno tudi ta vrniti domov, ne da bi dosegel kakšen uspeh. Naš hidroplan se je vrnil popolnoma nepoškodovan. Za časa svojega poleta nad Benetkami in bombardiranja je bil naš hidroplan cilj izredno ljutega ognja iz topov vojnih ladij in različnih utrdb, ki se nahajajo v Benetkah. Kljub temu je naš drzni hidroplan izvršil svojo nalogo ter je razen tega ustrajal in zmagal v boju proti petim

V Tirolah boji težke artiljerije. — Odbita laška napada na Mrzli vrh. Lah brezuspešno napada tolminsko območje. — Porušen laški most pri Zagraju.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 20. avgusta. (Kor. ur.) Uradno se razglša:

Boji težke artiljerije v tirolskem obmejnem ozemlju trajajo dalje. Pri včeraj omenjenem napadu na našo prednjo postojanko na planoto Folgarijo so izgubili Italijani 200 mož.

V severnem odseku primorske boje črte je bil včeraj zjutraj zopet odbit sovražni napad na Mrzli vrh in na hrbet severno od te gore z velikimi izgubami za napadalca. Istotako sta se izjalovila dva sinoči in danes zjutraj podvzeta poizkusa Italijanov, da bi prodrli črto tolminskega območja.

Na Goriškem je vzdrževal sovražnik mestoma živahen artiljerijski ogenj. Naša artiljerija je uspešno odgovarjala, porušila je pontonski most pri Zagraju in je obstreljevala množice sovražnih čet vzhodno od Pierisa.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

× × ×

Lahi so zadnje dni prekinili napade na Dobrdbosko planoto, kjer so bili že tolikokrat krvavo vrženi nazaj. Omejujejo se zdaj na svojem desnem krilu v dobrdboskem in v goriškem odseku na obstreljevanje naših postojank s težkimi topovi. Naša artiljerija je podrla Lahom pri Zagraju most in je pri Pierisu obstreljevala zbrane italijanske čete.

Cadorna je, kakor se zdi, opustil ali vsaj prekinil napade na Dobrdbosko planoto in na goriško območje, od koder vodijo najkrajše ceste v Trst, Pulj in v Ljubljano. Italijani so se vrgli zdaj na območje pri Tolminu. Predvčerajšnjim zvečer in včeraj zjutraj so hrabre naše čete odbile dva ljuta laška napada na tolminskem območju. Lah bi silno rad vzel tudi Mrzli Vrh. Napadel ga je zopet v četrtek zjutraj, a so ga naši junaki vrgli z velikimi izgubami. V naših gorah je veliko vrhov, ki se imenujejo Mrzli Vrh. Lah napadajo zdaj goro Mrzli Vrh, ki leži na levem bregu

Soče severovzhodno od Tolmina. Vrh je visok 1360 metrov.

Lahom se očividno zelo mudi. Najbrže so se prepirali, da čez Kras ne pridejo naprej. Vrgli so se zdaj na gore in na tolminsko območje, ki zapira cesto ob Bači proti Podbrdu. Vrhove naših branikov, gorskih velikarov, pokriva že na več mestih sneg v letošnjem precej mrzlem poletju. Dokler še stoji na naši iz višjih vojaških ozirov prostovoljno jim prepuščeni zemlji, je še v Italiji mirno; a kaj, kadar prično tiste naše čete prodirati, ki so od odločilne bitke na severnem bojišču pri Gorlicah napravile že tako dolgo pot v teh kratkih mesecih, kakor je dolga pot od naše meje v Rim? Videm naj pade in v Italiji bo divjal požar vstaje.

× × ×

Italijansko uradno poročilo.

Vojnodopisni urad poroča:

17. avgusta. V ozemlju Ortlerja, med visokima dolinama Adde in Adige je v noči na 16. avgusta začel naš oddelek prodirati iz Campanne Milano, je na vrhove preplezal prelaz Camosci (3084 m) in Campo Jerner, je splezal na ledenik Tukett-Pitza (3469 m) in je tamkaj presenetil oddelek sovražnika. Nato se je naš oddelek obrnil proti zadnji Madatspitze, katero je imel zasedeno oddelek sovražnika, ga je napadel, razkropil in vzel vrh v trdno posest. Iz zgornje doline Rienza poročajo o novih uspehih naše pehote. Tu smo zahodno od planine Lange zasedli Sattelberg.

V odseku Krna smo vzeli nekaj strelskih jarkov med grebenom Vršič in dolom Planina. Krepko smo odbili sovražni protinapad proti naši postojanki na Vršiču. V odseku pri Tolminu smo izvršili briljanten napad na griče Sv. Marija in Sv. Lucija na desnem bregu Soče. Po običajni učinkoviti artiljerijski pripravi je naša pehota viharo prodirala z bajonetom in je vzela vrsto močno utrjenih jarkov na zahodnem pobočju teh višin. Sovražnik je imel težke izgube. Zajeli smo 17 častnikov in 547 mož, 4 strojne puške in veliko množino streljiva.

sovražnim aeroplanom. Ta uspeh kakor tudi cela akcija, se ne more dovolj prehlajati. Pri naših pomorskih letalcih se vidi čezdaljebolj drzna odločnost in velika spretnost, ki se more doseči samo z dolgotrajnim in resnim delom. Kakor je še naša mornarica mlada, vendar je dosedaj v vseh akcijah dokazala, da je naravnost sijajna.

Neuspehi Italijanov.

Genf. Vojaški kritik lista »Humanite« potrdjuje, da so doživeli Lahi velik neuspeh. Italijanska armada se bori še vedno hrabro in vstrajno, a v njenih operacijah se nahaja črna pika. Nek z največjo ljutostjo izvedeni avstrijski protinapad je velevažen glede na ozemlje, kjer je uspel.

V Italiji zopet demonstracije.

Basel. V Turinu so priredili v nedeljo nacionalisti nove velike demonstracije. Ljudje so se zbirali na cestah in so psovali Cadorno.

Italijani bi radi prodajali svoje blago v Nemčijo in v Avstrijo.

Curij. Vrednost italijanskega denarja na Angleškem, v Ameriki in v Švici je padla že za 20 odstotkov. »Corriere della Sera« zato priporoča, naj se dela na to, da se bodo iz Italije uvažali v Nemčijo in v Avstrijo italijanski pridelki in tako blago, ki nima pomena z ozirom na vojsko.

Pritisk na rimske bogatine, da prevzamejo vojna bremena.

Chiasso. »Popolo d'Italia« zahteva, da vlada postavno prisili rimske bogatine, da bodo prevzeli bremena, ki jih nalaga vojska in da se jim ne bodo mogli odtegovati, dasi so ravno bogataši rimsko ljudstvo pregovarjali na vojsko.

Cesarjeva zahvala armadi ob 85 letnici.

Na predvečer cesarjeve petinosemdesetletnice je prispel na Dunaj vrhovni poveljnik naših armad feldmaršal nadvojvoda Friderik ter je v posebni advinciji izročil vladarju najspoštlivejše čestitke celokupne avstrijske oborožene sile. Nagovor vrhovnega poveljnika je poslušal cesar v globoki ginjenosti ter je na to odgovoril:

»Če se na Svoj rojstni dan bolj kakor sicer oziram v preteklost in sedanjost čutim kar najgloblje, kolike darove Mi prinašajo vdanost in ljubezen, zvestoba in požrtvovalnost v dar in z največjim zadoščenjem vem ceniti Svoje oborožene sile, ki ste Mi jih, Moj ljubi feldmaršal, ravnokar v srce segajočih besedah izrekli. Iz cele duše se zahvaljujem Vam in vsem vojščakom do najmlajšega vojaka za vsa junaštva in vztrajnost blesteče čine, ki jih skozi celo dogodkov bogato leto zmagovito izvrševala avstro-ogrska vojna sila v zvestem bojnem tovarštvu s slavno nemško armado. Z dušo in srcem sem pri svojih zvestih bojnikih na kopnem in na morju; blagoslova Vsemogočnega prosim za nje. Zaupajoč v božjo previdnost hočemo z združenimi močmi prestat vse preizkušnje, pomanjkanja in nevarnosti, ki nam bodo morda še usojene, dokler ne izvojimo časten mir, ki bo zajamčil blagor očetnjave. Kakor toplo stiskam roko, ki drži maršalsko palico, tako naj pronikne Moja prisrčna zahvala in Moj pozdrav tja v daljave k Mojim vrlim, ki so na severu in na jugu ščit in meč Avstro-Ogrske. Z Menoj se bo širna domovina kakor sedaj tako tudi za vso bodočnost zavedala dragocenosti svoje oborožene sile.«

Feldmaršal nadvojvoda Friderik je sporočil ta cesarjev odgovor vsem četam s posebnim armadnim poveljem, ki pravi: »Vojaki! Le en odgovor imamo za te milostljive besede svojega Najvišjega vojnega gospoda: Zvestoba do smrti!«

Za vojake.

Izšel je nov molitvenik »Krščanski vojak«, ki ga je c. kr. profesor dr. Pečjak sestavil nalašč za to izredno hudo vojsko. Vsakega daru iz domovine se dober vojak razveseli, četudi je le malotrajne vrednosti. Upamo, da bodo vojaki tem boljše sprejeli dar, ki daje več tolažbe in koristi, kakor jo morejo dati svetne dobrine. Po naročilu dr. Pečjaka izrečno poudarjamo, da je dosedanji Hafnerjev molitvenik dober in da se bo vsaj po vojski moral nanovo natisniti. Toda za vojake na bojišču in za ranjence v teh razmerah, kakoršnih pred vojsko noben človek ni mogel poznati, ni bil pisan. Novi molitvenik je veliko manjši, pa ima ravno za vojsko veliko več. Kdor bo pazno preudrjal zbrane misli, ki se nudijo v premislek, se bo obvaroval pokvarjenosti in po vojski ne bo v domovino zanesel slabih vplivov. Kogar bo v vojski zadela smrt, ne bo nesrečen, ker bo za smrt pripravljen, ako se bo trudil, kakor uči »Krščanski vojak«. Izbrane so najlepše molitve, s katerimi naj se vojaki priporočijo v božje varstvo, in kako naj Boža prosijo za vrnitev v domovino. Ranjencev, katerim ostane trajna onemoglost, človeška tolažba ne more pomiriti,

Naši italijanski ujetniki na Ruskem.

Poročali smo svojčas, da misli Rusija 6000 avstrijskih vojni ujetnikov laške narodnosti poslati v Italijo. Nato je prišel glas, da tega ne bo storila, ker balkanske države ne dovolijo prevoza. Vzrok pa je čisto drugi, rimska »Tribuna« ga je izdala. Večina ujetnikov je namreč zvestih cesarju in noče na Laško. »Tribuna« pravi, da če se načrt vseeno izvrši, nastane nevarnost, da Italija ne dobi osvobojenih Italijanov, ampak avstrijske špijone.

Oče in sin — sovražnika.

Zelo zanimiv in pretresljiv slučaj se je dogodil 7. avgusta blizu Podgore pri Gorici. Avstrijski oddelek, ki je naskočil italijansko postojanko, je šel z golimi bajoneti nad Italijane. Postojanka, ki so jo sovražniki dobro utrdili, je bila v četrt uri v naši lasti. Ko je bil juriš končan, so vojaki avstrijskega sanitetnega oddelka našli v neki jami dva vojaka, enega Avstrijca in enega Italijana, ki sta ležala v mlaki krvi. Italijan, star okoli 45 let, je imel v trebuhu avstrijski bajonet in Avstrijec italijanskega. Oba nasprotnika sta se zvijala v groznih mukah. Sanitejci so najprvo potegnili bajonete iz trupel in nato oba za silo obvezali. Oba so položili na skupno nosilnico. Iz ust avstrijskega vojaka, ki je bil star 20 let, se je izvil naenkrat bolesten vzdih: »Oče, oče!« Tudi Italijan je odprl oči in zaklical: »Giuseppe, Giuseppe!« Končno se je dognalo, da sta bila ranjenca oče in — sin. Oče, Tirolec, je pred leti zbežal v Italijo, kjer so ga sedaj vtaknili med vojake, sin pa je bil uvrščen med tirolske strelce. Po preteku pol ure je oče izdihnil, sin pa je umrl na obvezovališču.

le verska tolažba je dovolj močna, zato je tudi za ranjence v knjižici veliko berila. Je pa tudi drugih molitev toliko, da bo molitvenik še po vojski poraben, in ga bodo vojaki najbrž radi hranili kot ginljiv spominek velike preteklosti.

Ne vemo boljšega daru za vojake. Kdor le more najpomaga, da bo »Krščanski vojak« vzor našim vojakom: čist, trezen, hraber, zvest domovini in Bogu.

S podporo deželnega odbora se bo dalo brezplačno 7.000 vezanih izvodov. Oglasijo naj se zanje v Katoliški bukvarni v Ljubljani vojaški kurat in duhovski predstojniki po vojaških bolnišnicah. Prosijo naj le toliko izvodov, kolikor upajo dobiti hvalnih vojakov. Usiljevati ni treba, ker jih bo itak zmanjkalo.

Drugim prijateljem vojakov bo Katoliška bukvarna knjigo prodajala brez vsake odškodnine, za ceno, ki je omogočena samo zavoljo podpore deželnega odbora. Če hočejo tudi druge bukvarne ali prodajalne prodajati brez dobička, jim bomo hvalile, a od Katoliške bukvarne ne morejo dobiti nobenega popusta, ker ga Katoliška bukvarna sama nima nič. Po vojski bo cena seveda zvišana, takrat bo šlo po redu tudi s popustom.

Cena v vojnem času: Vezan molitvenik v rdeči obrezi 30 vin.; v najboljši pergamoid vezan in v zlati obrezi 50 vinarjev.

Baron John.

Z zanosom gledamo danes na naše junake ob Soči. In pri teh se z zanosom spominjamo tudi onih junakov, ki so v prejšnjih bojih z Italijani spleli nevenljive lavrike naši domovini. A zdi se mi, kot bi bili na enega teh junakov popolnoma pozabili, na njega, ki je bil desna roka vojnega poveljnika l. 1866. V mislih imam takratnega načelnika generalnega štaba južne armade fzm. barona Johna.

Franc John je bil rojen v Brucku ob Litavi l. 1815. in se je vojaško izobrazil v Dunajskem Novem mestu. Že l. 1848./49. se je pod Radeckym udeležil boja proti Piemontezom kot stotnik generalnega štaba. Odlikoval se je že v teh bojih pri Kustoci in zlasti se pri vasi Volta, vsled česar mu je cesar podelil mali križec reda Marije Terezije in ga povzdignil v stan barona. Tudi bojev l. 1859. se je udeležil in sicer kot polkovnik l. pp. Tudi tu se je odlikoval pri Dora Baltea. Sredi vojne pa je bil prestavljen kot načelnik generalnega štaba 6. armade na Tirolsko. Po vojni je ostal v Italiji kot poveljnik Verone in cesar ga je odlikoval s tem, da se je en fort pri Veroni imenoval »Fort John«.

Glavne zasluge in nevenljivo slavo pa si je stekel l. 1866., ko je bil načelnik generalnega štaba pod nadvojvodo Albrehtom. Kot tak je deloval le bolj na duhovnem polju, a plod njegovega truda se je kazal v sijajnih uspehih vojne, kazal se v bitki pri Kustoci 24. junija istega leta. Sam nadvojvoda Albreht mu je izdal krasno spričevalo, v katerem je priznal njegov sodelaz na slavni zmagi in ga obenem priporočil, da bi dobil komandni križ reda Marije Terezije, katerega mu je cesar tudi podelil. Pozneje je postal načelnik generalnega štaba cele armade, obenem pa tudi vojni minister in kot tak je začel skupno z

nadvojvodo Albrehtom prenavljati armado. L. 1867. ga je cesar poklical v gosposko zbornico in še istega leta je postal tudi skupni vojni minister. Sicer je pozneje odložil to čast in postal poveljnik v Gradcu, a država ga je potrebovala in znova je leta 1874. postal načelnik gen. štaba in začel istega reorganizirati. Sredi najplodnejšega dela pa ga je zalotila smrt dne 25. maja 1876. Na poti v službo ga je na stopnicah palače vojnega ministrstva zadela kap. Z njim je umrl mož, katerega mi vsi poznamo kot pravega vojaka, kot slavnega in izbranega vodnika v bojnem metežu. Zgodovina pa bo narisala v najsvetlejših barvah, kaj je fzm. John storil za prestol, domovino in armado, kako je v težkih dneh visoko vihtel ob strani našega slavnega princa staro avstrijsko zastavo in jo razprostrl v neprimerljivi slavi. (Korpsbefehl 27. maja 1876.)

Naši lopničarji v boju z Lahi.

Iz pisma naših topničarjev posnema-mo: Vedno smo dobre volje. Pošiljam Vam gorske rože, planinke, z italijanske meje. Nabral sem jih, ko je sovražnik razbijal z granatami okoli nas, da so se skale rušile. Ko prižvižga njegova 28 cm granata po zraku, gledamo, kam je udarila, potem gremo vsak svojo pot naprej. Naši 30.5 in 42 cm topovi pa žvižgajo lepše pozdrave Lahom, tako da jim hitro odkupimo korajžo. Pozdrav s snega in skalovja, dokler se spet ne javim!

× × ×

Nahajam se na Goriskem, kjer so najhujši boji, med Podgoro in Dobrdobom. Kako je tu, se ne da popisati. To se da samo videti, slišati in doživeti. Imamo prave trdnjavske boje in Italijani zama poskušajo prodreti našo prvo brambno črto. Vsi smo polni zaupanja v naše vodstvo in naše delo. Po težkem delu večkrat veselo zapojemo:

Na visoki planinci
Jaz tukaj stojim,
Streljam Taljane,
Na smeh se držim.

× × ×

Dne 12. julija je bil lep poletni dan. Vse je počivalo. A komaj mine poldan, nas začne hudobni Lah z veliko silo napadati. Dal je okoli 60 strelcev iz svojih topov, pa seveda ni naredil nikake posebne škode.

potem še puško.— Topniški boj se še vedno vrši.

15. avgusta.

Pišem po temni noči, ki sem jo preživel v blatu in vodi. Na vse zgodaj zjutraj že krožijo nad nami laški zrakoplovi. Drugače je dosedaj mirno. — Pod tremi križi sem, kjer je pred časom bila grozna bitka; še leži pred našo postojanko vse polno nepokopanih laških mrličev. Misli mi hite k preblaženi Devici Mariji pri Komnu, kamor sem ob cerkvenem žegnanju vsako leto hodil k božji službi. Rad bi se ji zahvalil za čudežno rešitev življenja dne 12. t. m. Tudi včeraj krog 4. ure popoldne je Lah začel strašno streljati z granatami, bil sem zopet v veliki smrtni nevarnosti, a sem vendar ostal nepokodovan. — Nepokopani laški mrličji razširjajo grozen smrad in muhe se pasejo po njih.

II Avstrijec proti 95 Italijanom.

Anton Debelak, doma pri Sv. Juriju ob Taboru, piše z dne 30. julija z italijanskega bojišča svojemu prijatelju:

Bil sem včeraj navzoč pri sv. maši na prostem. Po sv. maši, katere se je udeležil tudi naš general, naš isti zbore okoli sebe in nagovori: »Vojaki! Pozdravljam Vas najprisrčneje in zahvaljujem se Vam, Vaši hrabrosti in srčnosti, katero ste pokazali osobito v zadnjih dneh. Vojaki, Vi ste junaki, vsa Evropa gleda na Vas in Vas občuduje, sam naš presvitli cesar Vam pošilja srčne pozdrave.« Nato se je obrnil proti mali četi mo, ki so stali v prednji vrsti in kazoč na nje reče: »Ta mala četica junakov, ki tu stoje, pa zasluži še izvanredno pohvalo in odlikovanje. Ta mala četica, devet po številu, žal, da je eden padel in je eden ranjen, je dobila od svojega voda povelje, naj se uda sovražniku. Toda ne! Ti junaki niso hoteli slušati temu povelju, ampak so na lastno pest napadli Italijane, katerih je bilo 95 in so jih pognali v beg.« Nato pripne lastnoročno general sam vsakemu teh junakov srebrno svetinjo hrabrosti na prsa in vsakemu stisne roko.

H koncu še nagovori zbrane, rekoč: »Pri nas v Avstriji je veliko narodnosti: so Nemci, Slovenci, Madžari, Hrvati, Čehi itd., narodnosti je sicer več, vendar Bog je le en sam in samo en cesar. Ljubi Bog nam je dal to zemljo in ta zemlja je naša in mi jo moramo braniti tudi proti našemu sovražniku. Nesložnosti pri nas ne sme biti, ampak edino in složno moramo zasledovati vsi en cilj. Proč z njim, kateri bi hotel kršiti našo složnost in edinost!«

Nato se je zaključila lepa slavnost, ki mi bo ostala v vednem spominu.

Naši domovi pomagajo vojakom.

Tajnik dobrepolskega Orla in svetovalec Marijine družbe Jože Prelesnik piše prijatelju dne 29. julija:

Sovražnik se je hudo zmotil, ker je mislil, da je naša država že izčrpana in oslabiljena, češ: Zdaj ga dajmo, ko se ne more braniti. Mislili so Lahi, da bodo kar marširali po Avstriji. Pa so se opekli, kajti Bog čuva nad nami in nam daje poguma, ki odtehta vso njihovo številno premoč. Naši častniki so izvrstni, ravno tako naša municija.

Mi nimamo nobenega strahu pred Lahom in komaj čakamo, da bi ga mogli od blizu zgrabit in se pomeniti z njim o starih dolgovih. Mi trdno upamo v gotovo zmago našega orožja. Bog in Marija!

Zdaj, ko sem bil doma, sem videl, kako je polje lepo obdelano; skoraj še bolj nego druga leta. Seveda je bilo veliko truda, ker je malo delavcev. S tem ste tudi vi vsi skupaj pomagali in še pomagajte nam vojakom, da pogumno in veselo vstrajamo v boju s sovragom. Le še nadalje se držimo krepko — mi na bojišču, vi doma v gospodarstvu — in zmaga mora biti naša!

Le to me najbolj boli, ker na bojišču ne morem k službi božji in sv. zakramentom; tu se nedelja ali praznik nič ne razlikuje od delavinka. Tisti, ki se vrnemo domov, bomo posled pač še bolj vedeli ceniti Gospodove dneve in službo božjo. Molite za nas!

Poroka pred sovražnikom.

Pismo Janeza Dvoršak, iz Rogoznice pri Mariboru:

Kakor se čita v časopisih z južnega bojišča, se je naše prebivalstvo kmalu privadilo Lahovemu bobnenju in se malo zmenilo za sovražne svinčenke. In tudi na severnem bojišču naši Poljaki nišo strašljivi. Napravijo si kar veselje z godbo. Dne 1. avgusta se je vršila poroka pri mestu Horodenka. Gostija je bila od sovražnika prebližno kaki dve uri oddaljena. Tukaj so naši Poljaki uživali kaj veliko veselje. Svatje so bili kmetskega stanu, ki so se veselili njihove godbe na plesišča prostem dvorišču. Pogled na svate je bil nekako

Prelesljiv doživljaj na laškem bojišču.

Angel Fovčič nam je poslal naslednji vojnopoštni dopisnik:

Včeraj, 12. avgusta sem doživel pretresljiv dogodek. Bilo je krog 4. ure popoldne. Mi smo ravno nekaj kopali, ko nas zapazijo Lahi in začno strahovito streljati. Hitro skočimo v jarke in se skrijemo kakor kdo najbolje more. Granate so padale prav blizu mene. Priporočim se presv. Srcu Jezusovemu in prebl. Devici Mariji. Granate so padale vedno gostejše in vedno bliže. Naenkrat mi veli v srcu, da naj zapustim mesto, kjer sem bil skrit. Res grem proč, in glej, ni minulo 20 sekund, ko na tisto mesto udari granata! Ker sem bil ondi pustil svojo puško, jo grem iskat. Bila je zasuta. Kopljem in kopljem, da bi jo našel. Tedaj pa prav na tistem mestu, kjer sem bil preje jaz, zadene na vojaka tovariša Fonoviča iz Istre. Bil je že mrtev. Kopal sem dve uri, da sem ga izkopal in

smešen. Opravljeni so bili tako, da bi tujec niti ne vedel, da so svatje, ker ni bilo nikjer kakšnega svatovskega znamenja. Njih noša je bila čisto priprosta. Nevestina obleka je bila iz domačega platna, mesto venca na glavi je imela kučmo s širokimi in velikimi trakci, ki so viseli blizu do tal. Na nogah je imela velike čevlje, ki so kar ropotali med plesom. In družica je bila ravnotako olišpana s svojo kučmo, a brez vsakega venca. Zenin je bil v različnih oblačilih; najbolj pa mi je ugajala njegova bela obleka iz domačega platna. Na glavi je imel velik navađen bel slammik brez vsakega šopka. Polagoma se je tudi bos vrtel med gosti. Starešini sta bili seveda tudi v domače platno poviti in z močnim pasom prepasani. Drugi svatje pa so bili vsi bosi in tudi pri plesu. Njih zabava je bila kaj zanimiva. Trije godci so se šalili pri svoji mizi. Svatje so se med zabavo naslanjali ob plot ali zid. Tudi kuharica se je prikazala na plesišče. Štajerski slovenski fantje pa smo vasovali.

Časten dan 87. lth.

S severnega bojišča je dospela dopisnica sledeče vsebine: »... Danes (9. t. m.) najčastnejši dan našega polka. Mi sami smo vdrlj v neovrgljivim naskokom v postojanko, ki jo je zgradil sovražnik pred tremi meseci, ujeli mnogo sovražnikov in napravili dober plen. Moštvo je neprimerljivo v svojem pogumu. Pri tem so naše izgube zelo majhne. Sovražnik se je umaknil v divjem begu čez reko. Po nas zavzete postojanke so splošno veljale za nezavzete...«

Druga novica pa pravi: »9. avgust je časten dan našega polka. Krog 600 ujetnikov, več stornih pušk in drug vojni material je bila posledica našega naskoka. Učinek artiljerije je bil takšen, da se je kilometre daleč tresla zemlja in stoinsto kilometrov daleč slišalo grmenje. Srečen sem bil, da sem mogel doživeti ta dan.« — Veselimo se, da je to izvojeval naš odlični polk, ki je v kras mnogoslavljenemu železnemu zboru in s tem ovenčal njegovo s slavo kronano zastavo in blagrujemo ponosno ganjeni cel polk ter njegovega hrabrega poveljnika, ter iskreno čestitamo.

Znamenit govor nemškega državnega kanclerja v nemškem državnem zboru.

Berlin. (Kor. ur.) Nemški državni kancler Bethmann-Hollweg je v seji nemškega državnega zbora 19. t. m. govoril velepomemben govor povodom prvega branja. Izvajal je med drugim Velike stvari so se zgodile, odkar ste zborovali zadnjič. Izjavili so se vsi poizkusi Francozov, da bi zlomili našo zahodno črto; na trajni vztrajnosti naših hrabrih čet.

Italija, nova sovražnica sijajno odbijana.

Italija, nova sovražnica, ki je sodila, da izlaska pribori zaželjeno tuje blago, je bila dozdaj sijajno odbijana (živahno pritrdjevanje) kljub številni premoči, kljub brezobzirnim žrtvam ljudi, ki se jih ni bala dvakratno zamen žrtvovati.

Neomajna in neomajljiva stoji turška armada ob dardanelski bojni črti.

Spomin na prevzvišenega našega vladarja.

Pozdravljamo svoje zveste zaveznike (pritrdjevanje). Tudi danes se še na tem mestu spominjamo prevzvišenega vladarja podonavske monarhije, ki je vstopil večeraj v 86 leto življenja (živahno pritrdjevanje).

Uspehi nemškega prodiranja.

Povsod, kjer smo sami pričeli prodirati, smo premagali sovražnika in ga vrgli nazaj. Skupno s svojimi zavezniki smo osvobodili od Rusov skoraj celo Galicijo, Poljsko, Livonijo in Kursko. Padle so trdnjave Ivangorod, Varšava, Kovno. Daleč v sovražni deželi tvorijo naše čete trden val. Za nove udarce imamo pripravljeno novo armado. Ponosno, brez strahu s trdnim zaupanjem na krasne naše čete gledamo lahko v bodočnost.

Zahvala nevtralcem.

Kancler se nato zahvaljuje vladam Švice, Nizozemske in Švedske na njih sodelovanju, ko so se vračale civilne osebe in zamenjani invalidi vojni ujetniki čez te države.

Zahvala Njegovi Svetosti sv. očetu

Posebno hvaležni smo Njegovi Svetosti papežu, ki se je neutrudljivo trudil na misli izmenjave vojnih ujetnikov in toliko del ljubezni do bližnjega in ki mu gre največja zasluga, da so se njegove misli tudi izpeljale in ker je pred kratkim z velikodušnim darom pripomogel lajšati gorje našim vzhodnim Prusom (Pritrdjevanje).

Kdo je povzročil vojsko.

Naši sovražniki si nalagajo veličansko odgovornost, ker varajo svoje narode o dejanskem položaju. Če ne taje svojih porazov, pa kupičijo nova obrekovanja češ, v prvem letu bi bili zmagovali, ako bi se Nemci ne bili zahrbtno pripravljali na to vojsko. Prej se je drugače govorilo. Govor-

nik opozarja na članke, ki jih je širil spomlad 1914 ruski vojni minister v časopisu. Opozarjal je na izjavajočo pisavo francoskega časopisja zadnja leta.

Nasilnosti Anglije.

Bajko, da se je Anglija le zaradi Belgije udeležila vojske, je zdaj popustila. Zasedla je grške otoke. Prisilila hoče Grško, da odstopi svoje ozemlje Bolgariji.

Kako Rusi pustošijo.

Na Poljskem pustoši tista Rusija, ki se, kakor pravi, bori za svobodo narodov, pred umikanjem svoje armade, celo deželo. Vasi požigajo, žitna polja teptajo, prebivalstvo celih krajev, Jude in kristjane odpošiljajo v neobljudene kraje, ljudje poginjajo v močvirju ruskih cest, in zaprtih, zapečatenih tovornih vozov. Tako izgleda svoboda in civilizacija, za katero se vojskujejo naši sovražniki.

Kako štiti Anglija male države.

Govornik opozarja na slab spomin Angležev, ki zdaj trde, da štiti male države. Opozarja, da je Anglija spomlad 1902 priklopila svoji državi burske republike. Poželjivo je gledala na Egipt in je sklenila s Francosko znano pogodbo, ki naj Angliji pridobi Egipt, Franciji pa Maroko. Azija je sledila leta 1907. Južni del Perzije se podredil po pogodbi z Rusijo angleškim, severni pa koristim Rusije.

V nadaljnjem svojem govoru je rekel kancler, da se mu je očitala politična kratkovidnost, ker je vedno poizkušal, da se sporazume z Anglijo. »Zahvaljujem se zdaj Bogu, ker sem tako delal.« Preprečen bi bil sedanj ljudski morilni požar, če bi se bil dosegal sporazum z Anglijo. Kralj Edvard je osebo pospeševal obkoljevalno politiko. Po njegovi smrti sem upal, da bodo stremjenja na sporazum, ki so se pričela že avgusta 1901, boljše napredovala. Pogajali smo se do spomladi l. 1910. Tudi ob nevarnem maroškem dogodku angleško ljudstvo o nevarni politiki svoje vlade ni bilo poučeno. Govornik se peča podrobno o pogajanjih z Anglijo, ki so se pa vsa razbila, dasi je Nemčija zelo odnehavala, ker se je bala, kakor je izjavil angleški državni tajnik Grey nemškemu veleposlaniku grofu Metternichu, da se boji za obstoječa prijateljstva z drugimi državami. Anglijo zadene krivda, za vse večne čase, ker ni sprejela po Nemčiji ji ponujane roke.

Kaj je Anglija prikrivala Angležem.

Angleška vlada ni obvestila Angležev o pismih med Greyem in francoskim veleposlanikom v Londonu glede na francosko-angleško obrambno zvezo do 3. avgusta lani, ko ni mogla več nazaj. Govornik naglašja, da je tudi z Rusijo gojil po možnosti dobre odnose in da je do zadnjega trenutka izkušal preprečiti vojsko, kar dokazujejo tudi pogajanja med Petrogradom in Dunajem tik pred vojsko, dokler jih ni nepričakovano zaključila splošna mobilizacija v Rusiji.

Nemci in Poljaki.

Naše in avstrijske čete so došle po vzhodnih mej Poljske. Upravljati morata zato deželo. Zemljepisna in politična usoda je skozi stoletja silila Nemce na boj proti Poljakom. Spomin na stara nasprotstva ne zmanjšuje spoštovanja do strastne ljubezni do domovine in do vztrajnosti, s katero je poljsko ljudstvo branilo svojo visoko kulturo in svojo ljubezen do svobode v težkem trpljenju proti rustvu. (Pritrdjevanje pri Poljaki). Nočem posnemati mamljivih obljub naših sovražnikov, a upam, da današnje zasedanje poljske meje proti vzhodu pomenja začetek novega razvoja, ki spravi s sveta stara nasprotstva med Nemci in Poljaki in ki dovode izpod ruskega jarma oproščeno deželo do srečne bodočnosti, v kateri bo lahko razvijala posebnosti svojega narodnega življenja. Zasedeno zemljo nameravamo upravljati s sodelovanjem lastnega prebivalstva pravično, izkušali bomo izravnati neizogibne težave, ki so z vojsko v zvezi in zaceliti hočemo rane, ki jih je zadala deželi Rusija. (Živahno pritrdjevanje.)

Svet po tej vojski bo drugačen kakor si ga sovražniki predstavljajo.

Čimdlje bo trajala sedanja vojska, bo zapustila iz tisočeri ran krvavečo Evropo. Svet, ki bo potem nastal, ne sme in tudi ne bo tako izgledal, kakor sanjajo sovražniki. Zele si stare Evrope z njeno slabo Nemčijo nazaj, torišče tujih splet in želja in bojišče Evrope; Nemčijo, v kateri slabotne, male države hlepe po tujem blagu, Nemčijo z omajano industrijo, le z malo trgovino na lastnih trgih, brez morarice, Nemčijo, ki naj bi bila odvisna od Rusije, ki naj bi vladala od vzhoda do jugovzhoda in ki naj bi združila vse Slovane pod žezlom Moskve. Tako so vsaj sanjali začetkom vojske v Londonu Parizu in v Petrogradu. Starih razmer sedanja vojska ne obnovi. Če se hoče Evropa pomiriti kmalu, se zgodi to le z nedotakljivim in močnim stališčem Nemčije. Nemčija si mora svojo postojanko tako zgraditi, da druge države niti mislile ne bodo več na obkoljevalno politiko (Vsestransko viharo pritrdjevanje).

Balkancem.

Ne ogrožujemo mi malih narodov. Kako se trudijo diplomati sporazuma štirih, da bi prepričali balkanske narode, češ po zmagi osrednjih velevalst bi padli v hlapčevstvo, zmagoslavje sporazuma štirih jim pa prinese svobodo in neodvisnost zemljo in gospodarski napredek! Pred nekaterimi leti je želja Rusije po oblasti pod geslom »Balkan Balkancem«, ustvarila zvezo, ki jo je pa dopustila razpasti Srbiji v korist. Nemške in avstrijske zmage na Poljskem so šele osvobodile balkanske države od ruskega pritiska. Anglija je nekdanj štiti balkanske države, kot zaveznic Rusije more le zatirati njih neodvisnost.

Končal je svoj govor: Sile, ki nam jo je dala notranja moč, ne moremo drugače kakor v smislu svobode izrabljati. Narodov, ki so jih nahujskale njih vlade na nas, ne sovražimo, a na sentimentalnost smo pozabili. Vzdržimo boj, dokler ne bodo narodi od pravih krivcev zahtevali, naj se sklene mir, dokler ne bo prosta proga novi Evropi, ki bo osvobodena ruskih spletih kakor tudi angleškega varstva (Viharno odobravanje in ploskanje je sledilo kanclerjevemu govoru).

Zbornica je nato predložila o kreditu deset tisoč milijonov, nadalje predložila, ki izpremeni državno vojaško postavo tako, da smejo svoj čas nepotrpene v vojsknihi časih ponovno pregledati, odkazala soglasno proračunski komisiji.

Prihodnja seja 20. t. m.

Na Balkanu.

Srbija in Grška naj bi iz svojih bornih sredstev plačali za bogato entento odkupnino za bolgarsko pomoč. Srbija, ki je v zadnjih dveh vojnah strašno trpela in nič manj tudi v sedanj, naj na rusko komando sama odreže precejšen kos svojega živega mesa. In vendar bo menda to morala storiti. Grška naj tudi odstopi pridobljeno ozemlje. Nastal je vihar razburjenja in klic: »Nobene pedi grške zemlje!« Grški general je rekel: »Če odstopimo Kavalo, bi nam Bolgarija začela trkati na vrata Soluna.« Srbija in Grška naj napravita samomour. Po vsem tem je razumljivo, da je Pasić pripravljen nekaj odstopiti, pa ne pove nič določnega. Tudi Venizelos si je izprosil štiri dni pomisleka. Bolgari pravijo, da jih to postopanje njihovih sosedov prav nič ne vznemirja. Vedo, da hočejo vso stvar zavleči in pridobiti časa. Ententa dosedaj še ni Bolgariji stavila konkretnih predlogov in natančno zarisanih krajev. Čaka da jih označi Pasić, in ta bo moral z besedo kmalu na dan.

RADOSLAVOV O POLOŽAJU NA BALKANU.

Berlin. Poročevalcu »Vossischer Zeitung« je izjavil bolgarski ministrski predsednik Radoslavov o najnovejših dogodkih na Grškem. Izključeno je, da bi grški kralj poveril Venizelosu zopet vlado, če bi hotel izvesti program, zaradi katerega je odstopil. Kralj je stavil pogoje, vsled česar si je Venizelos izgovoril štiridnevni rok. Le če Venizelos sprejme kraljeve zahteve, se mu zopet izroči vlada, sicer se mora računati, da se zbornica zopet razpusti. Pogoj tičejo Kavale. Glede na Srbijo je izjavil Radoslavov: Bolgarija niti iz daleka ne misli, da bi mešetarila s Srbijo glede na bolgarsko macedonsko vprašanje. Z ozirom na pogajanja s Turčijo je izjavil, da se niso zedinili edinole v odstopu odrinskega predmestja Karagač Bolgariji. Upa, da se s Turčijo pogodba kmalu sklene.

BOLGARSKI CAR NA MEJI.

Sofija, 19. avgusta. »Echo de Bulgare« poroča, da je car Ferdinand na povratku iz Kistendila pregledal bolgarsko-grško mejo in postaje ob Bistrici. Ljudstvo ga je v Sofiji sprejelo z velikimi ovacijami.

SRBSKA VLADA PRED SKUPŠČINO.

Iz Bukarešta poročajo o srbski skupščini: Ministrski predsednik je naslikal političen in vojaški položaj Srbije in entente in prebral ententini noti na Srbijo in Bolgarijo. Izjavil je, da ententa pričakuje od Srbije končno odločitev. Ententa mora vedeti, ali se hoče Srbija udeleževati bojev na strani ententi, ali pa naj gredo njihova pota narazen. Druge poti ni. Vsled teh okoliščin je srbska vlada sklenila skupščini priporočiti, da se ententine zahteve izpolnijo in se opravičene bolgarske želje priznajo v toliki meri, v kolikor ne spravljajo v nevarnost življenjskih interesov Srbije. Pasić je prosil za razgovor in za mnenje. Skupščina bo najbrže formalno sklepala v četrtek.

BOJ OB SRBSKI MEJI.

Budimpešta. »Oradi Köseny« poroča: Srbi so 12. avgusta obstreljevali Pančovo z granatami. Med 18 strelj jih je zadelo 13. Neka starka je bila ubita. Naša artiljerija je srbsko artiljerijo kmalu prisilila, da je morala umolkniti. Čez dve uri so pričeli Srbi zopet streljati. Krogle so eksplodirale izven mesta. Višji stoliški predstojnik se je nahajal med ofenzivo na

cesti in je o obstreljevanju telefonično poročal notranjemu ministru.

SRBIJA IN ZVEZA Z ITALIJO.

»Gazette de Lausanne« prinaša razgovor s Pasićem glede Italije: Po vojni si Srbija želi zveze z Italijo, toda ta zveza je odvisna od tega, če se Italija zadovolji s strateškimi točkami na jadranski obali in prepusti Srbiji one dele, katere ta potrebuje za svoj gospodarski razvoj. Neutemeljen je strah Italije, da bo Rusija varuh Srbije.

Z ozirom na albansko vprašanje je rekel Pasić, da srbsko zasedenje ni končno veljavno in Srbija bo zasedene kraje kakor le hitro mogoče zapustila. Srbija hoče neodvisnost Albanije. Če pa bi velesile sklenile deželo razdeliti, tedaj ima Italija kot strateško točko že Valono v svojih rokah. Albanija je taka dedščina, ki jo ni nikomur zavidati, in kdor jo ima, ga precej stane.

SRBIJA SE BRANI OFENZIVE.

»Neue Freie Presse« poroča: Zadnji čas je Rusija pritisnila na Srbijo, naj začne z ofenzivo proti Avstriji in tako razbremeni rusko armado. Kakor se je poročalo, je srbska vlada odločno odklonila te ruske želje in izjavila, da bi bil za Srbijo samomour, če bi zdaj hotela začeti ofenzivo proti Ogrski. Srbska armada, ki je v bojih, pomanjkanju in boleznih veliko pretrpela, je sedaj toliko popravljena, da more srbske meje braniti tudi proti močnemu sovražniku in ga presenetiti s svojo nezlomljeno brambeno silo. Toda za napad manjka vsak predpogoj.

SRBSKI PREDLOG O ZAVZETJU DARDANEL.

Sofija. Srbski »Mali Žurnal« objavlja članek, v katerem priporoča, naj se balkansko vprašanje tako reši, naj vsaka velevalst sporazuma štirih pošlje 10.000 mož na srbsko-bolgarsko mejo, kjer bi z večjo srbsko armado vkorakali v Bolgarijo. Rusija naj se akcije udeleži z 20 do 25 tisoč možmi. Z bolgarsko armado bi končali v enem tednu, pot v Carigrad bi bila na to prosta. Turčiji bi kmalu zmanjkalo streliva. Tudi kavkaško armado bi morali ujeti, da bi postale tam ruske sile proste. Bolgari so radi tega članka strašno ogorčeni.

OD ČRNOGORSKE MEJE.

Pariz, 19. avgusta. »Temps« poroča iz Cetinja:

Zadnje dni so avstrijske čete razvijale živahno delavnost na celi črnogorski meji, posebno pri Grahovu in Gacku, na hercegovinski meji in nad Kotorom, kjer so se vršili živahni artiljerijski boji in nekaj bojnih pehote. Avstrijski letalci neprestano krožijo nad črnogorskimi postojankami.

KAKO GOSPODARI ESSAD PAŠA.

Trst. V Tirani se nahaja 1000, v Elbasanu pa 5000 Srbov, ki odpošiljajo male odcele, da primejo vsakega, ki ga označi Essad paša. Na ta način se hoče namreč Essad paša znebiti voditelja zadnje vstaje. Usmrtiti je ukazal že nad 50 oseb, ki so jih bili prijeli Srbi.

POSVETOVANJA NA RUMUNSKEM.

Bukarešt, 18. avgusta. Kralj je prekinil svoje poletne počitnice na Sinaji in je prišel v Bukarešt, kjer je takoj sprejel ministrskega predsednika, pravosodnega in zunanjega ministra.

GRKI PROTI ZAHTEVAM SPORAZUMA ŠTIRIH.

Atene. Povodom nekega vojaškega slavlja pri Solunu je govoril poveljnik 3. armadnega zbora: V sedanjem kritičnem trenutku se moramo tesno okleniti svojega kralja Konstantina XII., ki je slavno povečal Grško. List »Nea Himara« pa objavlja izjavo bivšega zunanjega ministra Zographosa, ki je izjavil: Ni grške vlade, ki bi mogla prevzeti odgovornost za zahteve sporazuma štirih nasproti narodu.

SPOPAD ANGLEŽEV Z GRKI V KAVALI.

Basel. Iz Carigrada se poroča o spopadu med Angleži in Grki. Angleži so namreč zasedli in spremenili v bolnišnice vse finančne zavode, ker so prenapolnjene z ranjenci vse bolnišnice v Egiptu, na Lemnosu in v Suda zalivu.

Turčija v vojski.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad. (Kor. ur.) Glavni stan poroča: Na Dardanelah smo odbili 17. t. m. dopolne po neki sovražni stotnji izvedeni napad na obrežje Anaforta in smo ujeli nekaj sovražnikov. V odseku Ari Burnu je mirno. V odseku Sedil Bahr se s posledki nadaljuje artiljerijski boj in metanje bomb. Neka naša poizvedovalna četa, ki je prodirala v neki jami blizu sovražnika, je zaplenila neko strojno puško. Na ostalih bojnih črtah nič novega.

VELIKE IZGUBE ZAVEZNIKOV PRI DARDANELAH.

»Grazer Volksblatt« piše: Po zasebnih poročilih turškega vira je izgubil so-

vražnik od 6. do 11. avgusta pri Seddibahru 8000 mrtvih, pri Ari Burnu 2000 mrtvih in severno od tu 10.000 mrtvih. Številni ranjenec je še enkrat tako veliko. Sovražnik je tedaj izgubil vseh 7000 mož, ki so se potopili 14. avgusta s torpedirano prevozno ladjo v šestih dneh 27 tisoč mrtvih in 50.000 ranjenec.

ITALIJA IN TURČIJA.

Lugano. Rimska »Korrespondenca« poroča: Politični krogi trde, da dostavijo v kratkem turškemu veleposlaniku Naby beju najel vilo, kamor odpotuje, ko bodo švici najel vilo, kamor odpotuje, ko bodo prekinjene diplomatske zveze.

Na morju.

13 LADIJ POTOPLJENIH TEKOM ZADNJEGA TEDNA.

London, 20. avgusta. (K. u.) Glasom uradnega naznanila, da nemški podmorski čolni v času od 11. do 18. avgusta potopili 11 ladij, 2 ladij sta zadeli na mine. Skupni obseg potopljenih ladij je znašal 22.970 ton.

K POTOPI TVI »ARABICA«.

London, 20. avgusta. (K. u.) White Star Line naznanja, da so bili razen 8 rešeni vsi potniki na »Arabicu« ter so dospeli v Kingtown. Med žrtvami so 4 Amerikanci.

London, 20. avgusta. (K. u.) K potopitvi parnika »Arabic« se poroča: Preden je bil oddan torpedo, so prestrašeni potniki hiteli k rešilnim pasovom. Komaj so si jih nadeli, že je bil »Arabic« zadet. Ko so spustili v morje rešilne čolne, se je vse drenjalo vanje, o čemer je nekaj potnikov padlo v vodo. Ob torpediranju so se ženske še mudile v kabinah ter so v nočnih oblačilih prihiteli na krov. Kapitan, ki je bil ranjen na nogi, je izjavil, da ni videl podmorskega čolna, pač pa bližajoči se torpedo. Niti ni bilo moč. Imel je le 8 minut časa za spuščanje čolnov. Drugi upravitelj ladje javlja, da je torpedo zadell ladjo v prostoru za stroje, tako da je kotel počil in se je cela stena udrila. Potniki so ravno zajutrkovali in mnogi so opazili neki drug parnik. Ko je bil »Arabic« zadet, glasom izpoved ni nastala panika in čolni so se brez težave spustili v morje. Treba je bilo veslati 4 in pol ure, preden je druga ladja sprejela ponesrečence. Baže se je na krovu nahajal tudi neki nemški pridigar, ki je potoval z dovoljenjem zunanje urada Združenih držav.

London, 20. avgusta. (K. u.) Iz New Yorka se poroča angleškimi listom, da je vest o torpediranju »Arabica« vzbudila v Washingtonu pozornost. Veseli so, da je rešenih toliko ljudi. Konzuli v Liverpoolu in Kingtownu so dobili nalog, da pošljejo poročila. Predsednika Wilsona so o torpediranju telefonično obvestili. Podal ni nobenega komentarja.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Berlin, 20. avgusta. (Kor. ur.) Wolffov rad poroča iz velikega glavnega stana:

Med krajema Angres in Souchez je bil danes ponoči vržen sovražnik iz tistih kosov jarka, ki jih je zasedel včeraj. Na Schratzmännle v Vogezih smo izgubili mal del naše najsprejemljivejši postojanke.

Najvišje vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 18. avgusta. Včerajšnje zvečer uradno poročilo: Na velikem delu fronte topniški boj brez posebnih dogodkov. V Vogezih smo silovito obstreljevali sovražne postojanke v ozemlju Lindeja, na Reichsackerkopfu in na gorskem hrbtu med Sondernachom in Landersbachom. Na zadnjem kraju je naša pehota napadla, prišla na sleme in se tam ustalila. Sovražnikov protinapad smo odbili.

Pariz, 19. avgusta. Včerajšnje popoldansko poročilo:

Ponoči skoro na celi fronti razmeroma mirno. Iz odseka severno od Arrasa, med Sommo in Oiso, iz Roye in Lassigny-ja poročajo samo o bojih artiljerije. V Argonih, na Haute Cheauchée, pri Fontaine aux Charmes in v gozdu Chleppy boji z bombami in petardami. Naši topovi, naperjeni proti Lindeju, so razrušili dve težki nemški bateriji in so spravili do eksplozije več skladišč municije. Na slemenih Sondernacha smo odbili dva silovita nemška protinapada proti včeraj vzetim postojankam. Ujeli smo kakih 50 mož.

Combes o miru.

Genf. Iz Pariza poročajo: Bivši ministrski predsednik Combes je izjavil v neki seji državnih svetnikov okrožja Chant, da Francoska ne misli preje na mir, dokler ne osvoji Alzacije in Lotaringije. Boj se mora na vsak način nadaljevati. Napade na generala Joffreja je treba obsojati.

Francoska kriza.

Bern. Tukajšnji francoski krogi trde, da namerava vlada vseeno odstopiti. Vlado najbrže sestavi Briand; Joffre pa prevzame vojno ministrstvo. Dosedanjemu vrhovnemu upoveljniku namreč več ne za-

upajo in bi mu radi na lep način vzeli vrhovno poveljstvo. Upajo, da Joffre kot vojni minister izvede vsaj preskrbo s strelivom. Novega vrhovnega poveljnika ne nameravajo več imenovati. Nadomeščal bi ga vojni svet treh izkušenih generalov. O Briandu pričakujejo, da uvede mirovna pogajanja.

Anglija išče posojila v Ameriki.

Frankobrod. »Frankf. Ztg.« poroča iz Amsterdama: Angleški listi poročajo, da želi Anglija v Ameriki najeti posojilo 100 milijonov funtov sterlingov. — »Standard« sodi, da bo to posojilo vseh zaveznikov in da bodo istočasno poslali v New York za 50 milijonov funtov zlata.

Napad na vojaškega guvernerja v Šangaju.

London, 21. avgusta. (K. u.) »Morning Post« poroča iz Šangaja: Neki kitajski revolucionar je vrzel bombo proti vojaškemu guvernerju v Šangaju, admiralu Šengu, ko je šel na ladjo, da bi odpotoval v Peking. Admiral je ostal nepoškodovan.

Ameriške zanimivosti.

»Pierpont Morgan«, znani ameriški bogataš, ki je bil, kakor smo poročali, ranjen, je popolnoma ozdravel. — V Milledgeville v Georgiji je vdorilo 500 obožencev v ječo, kjer so iztrgali jetnika Leo Franka in ga nato obesili na neko drevo. Frank je pred dvema letoma usmrtil neko mlado deklico. Guverner je smrtno obsodbo izpremenil v dosmrtno ječo, kar je narod razljutilo. — Strašen vihar je divjal v Tekساسu. V Dallasu je izgubilo življenje približno 100 ljudi, v Galvestonu je bilo usmrčenih 14 oseb; vihar je podrl 500 hiš.

Razna poročila.

OSREDNJAVA VELEVLASTIMA SE NI BATI MIROVNIH POGOJEV.

Amsterdam. »W. Allg. Zeitung« objavlja: Bivši nizozemski minister Stadl je izjavil: Če se posreči Rusom, da se umaknejo s svojimi topovi za črto Grodno-Brest-Litovsk, napoči tisti trenutek, ko lahko Avstrija in Nemčija z ozirom na veliko osvojeno ozemlje rečeta sovražniku: Zdaj je vaša stvar, da nas istisnete od tu. Državam s takimi uspehi se ni bati mirovnih pogojev. Avstrija in Nemčija bosta skrbeli, da si ohraniti razne ugodnosti. Sporazum sicer lahko izdeluje strelivo, a ne boljše, kakor osrednji velevlasti. Nemška in avstrijska strategija, ki se drži gesla: Vojskovati se pravi napadati, se je dozda izgubila in se bo, kakor se zdi, obnesla tudi na zahodnem bojišču.

Primorske novice.

Sveta Gora zopet obstreljevana. Pretečni teden so bombardirali Italijani zopet naše narodno svetišče na Sv. Gori. Ni še dosti sovraštva in srda na Italijane v slovenskih srcih, ne, oni hočejo nas prisiliti, da bomo liki razdražena levinja udarili na klevetneže. Kakor smo pa zvedeli, tokrat ni povzročilo obstreljevanje nobenih škod.

Cesarjev rojstni dan v Gorici. O tem se nam še poroča: O priliki rojstnega dne našega presvetlega cesarja Franca Jožefa so bile vse ulice okrašene z zastavami. Dopoldne so smele biti razobešene tudi slovenske trobojnice. Skoraj vse hiše so imele kaj olepšanega. Pokazalo je naše mesto svojo globoko udanost do našega očeta, ki je pripravljen vse žrtvovati, samo da reši nas, nad kojimi najbolj čuva njegovo očetovsko srce. Lepo je bilo videti, kako lepo je plapolala hrvatska trobojnica iz mestne laške šole blizu kapucinske cerkve. Postavili so jo na jako lepem in vidnem kraju. Na mirovdvorski ulici se je vršila lepa hrvatska veselica, katere so se udeležili mnogo vojakov in meščanov. Na splošno so nas Italijani ta dan pustili na miru. Zjutraj se je sicer prikazal en sovražni aeroplan, da pogleda mesto, kako praznuje rojstni dan svojega cesarja, a hitro je je zopet odkuril, ne vem ali iz jeze, ker je bilo tako vse praznično okrašeno po ulicah ali pa iz strahu pred našimi topovi, ki so ga ta dan prav izbornostreljevali.

Krasen prizor v Gorici. V nedeljo predpoldne smo kar naenkrat opazili na nebosklonu sedem balončkov, belih ko sneg, ki so vedno više se vzpenjali tja nad sovražnikove pozicije. Zdelo se je, kakor da vidiš zvezde ob belem dnevu, koje so se prikazale nam revnim zemljanom. Služili so pa ti balončki namenu, da informiramo sovražne vojske o naših zmagah v Galiciji in o vremenskih komunikacijah Cadorne. Vsako toliko časa se je odtrgal namreč od balončka zavojček takih poročil ter padal med vrste sovražnikov, kateri so z radovednostjo čitali o hrabrosti naše armade in izgubili vse zaupanje v lepo stilizirano Cadornova poročila.

Zvonik luteranske cerkve v Gorici preluknjan. Marsikdo, ki gre po Tekališču Franja Josipa, postoji in gleda začudeno

na zvonik luteranskega svetišča. Na strani, ki je obrnjena proti Tekališču, je videti, kakor da bi imel zvonik tam gori vrata. Prišla je namreč granata in šla skozi njega ter napravila omenjeno razpoklino. Kakor več drugih cerkv, je tudi ta zaprta.

Maksimalne cene za sadje v Gorici. Mestni urad je nanovo določil cene sadja, ker s prejšnjimi niso bili zadovoljni prodajalci. Sporazumno z vojaško oblastjo so se določile naslednje cene: zeleni fižol 28 vin. kg, krompir 14 vin. kg, kapus 24 vin. kg, zelje 28 vin. kg, solata 32 vinarjev kg, radič 16 vin. kg, zelišča za juho 24 vin. kg, čebula 1 K kg, česnik 64 vin. kg, špinača 24 vin. kg, buče 6 vin. kg, pomidori 10 vin. kg, jabolka 56 vin. kg, breskve 1 K kg, hruške 80 vin. kg, slive 24 vin. kg, namizno grozdje 1 K 08 vin. kg. Te cene veljajo od 17. avgusta 1915. Mestni urad v Gorici.

Cene moke na Primorskem. Tržaško namestništvo je določilo za Trst in Gorico sledeče cene za moko v drobni prodaji: Bela pšenična moka kg 78 vin., za kuhinjo 68 vin., za kruh 50 vin., enaka moka 60 vin., ržena moka 50 vin. Za Istro so vse cene za 1 vin. dražje.

Ljubljanske novice.

Ij Povodom Najvišjega rojstnega dne Nj. Veličanstva presvetlega cesarja Franca Jožefa I. se udeležijo »Kranjski vojniški kor« v nedeljo 22. avgusta t. l. ob 8. uri dopoldne v župni cerkvi Sv. Jakoba slovesne svete maše, h kateri odide korporativno z zastavo in godbo ob določenem času iz svojih društvenih prostorov.

Ij Povišanje. Železniški minister je v priznanje požrtvovalnega službovanja v sedanjih težavnih razmerah pomaknil v VII. službeni razred gosp. Ivana Preskerja, načelnikovega namestnika in glavnega blagajnika c. kr. železniškega obratnega urada v Ljubljani.

Ij Mestna vojna pekarija se od ostale aprovizacije izloči. Vse želje, morebitne pritožbe in druga vprašanja tikajoča se kruha ali podajalne je nasloviti na oskrbnika mestne vojne pekarije v Gradišču.

Ij Skladišče in pisarna mestne aprovizacije. Ravnateljstvo samostana oo.

Jezuitov je prepuščilo magistratu postopje bodoče cerkve sv. Jožefa v aprovizacijske svrhe. V njem se uredi skladišče za moko in druga živila, v postranskih prostorih se odpre pisarna mestne aprovizacije. V vseh aprovizacijskih vprašanjih, zlasti glede potrebe za moko naj se obračajo v bodoče ljudje samo na to pisarno, ker se na mestnem magistratu na ta vprašanja ne bo več odgovarjalo.

Ij Oddaja moke pri mestnem magistratu. Aprovizacijski odsek je v včerajšnji seji glede oddaje moke sprejel naslednje principe. Moka se bo oddajala mokačem, trgovcem in pekcom le proti krušnim znamkam prejšnjega tedna, ki jih prejmejo prodajalci od strank za prodano moko, oziroma prodani kruh. Pri prvi oddaji se še ne bo zahtevalo krušnih znamk, pač pa že pri nadaljni. Mokači dobe prvič 8 do 10 vreč moke. Manjši trgovci 1 do 2 vreči. Konsumi in večji trgovci z moko se upoštevajo kakor mokači. Moka se bo oddajala v prodajni obrtnikom, ki so se dosedaj pečali s prodajo moke! Gostilničarjem in drugim obrtnikom se bo oddajala moka z ozirom na velikost in važnost obrata. Mokačem se bo moka oddajala že danes, drugim pa v podeljek in sicer iz skladišča v cerkvi sv. Jožefa pri jezuitih.

Ceneji kruh v Ljubljani. Aprovizacijski odsek mestne občine ljubljanske se je pečal v včerajšnji seji tudi s ceno vojnega kruha. V mestni vojni pekariji se bo oddajal hlebček pšeničnega kruha, ki tehtal od 98 dkg do 1 kg za 44 vinarjev. Aprovizacijski odsek je sklenil dajati pekcom moko po znižani ceni, da se omogoči tako, da bodo tudi oni mogli enak kruh prodajati po 44 vinarjev. Za nadrobno prodajo se uvede nov tip hlebca, najbrže a 56 dkg, ki bo deljiv s 7 in 2. Najmanjši kosček kruha za prodajo po tehtal 7 dkg, kar odgovarja enemu odrezku krušne znamke. Ta bo stal v pekarijah in gostilnah 4 vinarje.

Ij Umrli so v Ljubljani Jakob Kaliol, laški bersaljer 8. polka. — Antal Toth, pešec. — Terezija Strajnar, delavka-hiralica, 42 let. — Matija Torma, črnovojnik-pešec ogrskega pešpolka. — Attilio Borrello, pešec laškega pešpolka III. — Nikolaj Viškovsky, pešec. — Rudolf Zongor, lovec. — Karel Straßer, topničar.

Ij Veliko senzacija v kinu »Central« v deželnem gledališču tvorijo »Naši junaki na zmagoslavni podozi v Galiciji«, ki se predvaja danes v soboto, jutri v nedeljo in ponedeljek. Ta najbolj zanimiva posebnost v treh delih je dokument za bodoči zgodovinski opis o tem velikem ljudskem boju. Ta film, ki tvori najboljšo živo ilustracijo k vojni zgodovini velikega časa, nam prikazuje epizode iz naših zmagoslavni bojov, ki so bile posnete 500 do 600 m, nekatere celo samo iz daljave 50 m pred sovražno fronto. Na stoti-

ne obiskovalcev bo našlo v tem 800 m dolgem filmu svoje sorodnike in znance. Med častniki se nahajata tudi dva ljubljana in sicer stotnik Oskar Pettsche in nadporočnik-adjutant Božidar Drénig. — Kot vredno dopolnilo tega krasnega programa tvori gniljiva drama v dveh dejanjih s predigro »Oče« in najnovejše vojne kinematografske slike.

Ij Ljubljanskim okoličanom zelo primarne ure, da si v nedeljo ogledajo predstave »Kino Centrala« v deželni gledališču, so ob pol 11. dopoldne, ob 3., pol 5. in 6. uri zvečer.

Ij Krojaška zadruga. C. kr. dežel. vlada je pravila Bolniške blagajne zadruge krojačev, krojačic itd. v polnem obsegu potrdila. Obenem je c. kr. deželna vlada odobrila sklep občnega zbora, da se združni podporni sklad prenese na bolniško blagajno.

Ij Prijet tat koles. Nedavno smo poročali, da je bilo iz magistratne veže ukradeno magistratnemu oficijalu g. Alojziju Vrhovcu kolo, ki je bilo zaklenjeno z verzičko. Dognalo se je, da je tat iz hiše kolo nesel, potem pa neke verzičke pretrgal in tako odšel z njim svojo pot. Policijske poizvedbe so dognale, da bode storilec bržkone leta 1898. v Ljubljani rojeni in semkaj pristojni bivši mizarski vajenec, naposled delavec Fran Novak podomače »Frnakov« in izkazalo se je, da je sum popolnoma opravičen. Ko je bil Novak prijet, se je tudi dognalo, da je ukradeno kolo prodal na Ježici za 40 K. Kolo je bilo zaseženo ter oddano z Novakom vred sodišču. Fant pa ima poleg že opisanega še dve kolesi na svoji vesti, kateri je ukradel na Dunajski cesti in je tudi za obe že priznal. Mogoče je »nadebudni« dečko v stiku še z nadaljnjimi tatvinami koles, katerih je bilo letos že izredno veliko izvršenih. To bode pač dognala preiskava.

V enem mescu padlo 8 ruskih Irdojav.

Zgodovina pozna malo primera, da bi v tako kratkem času padla skupina Irdojav, katere so zidali Rusi desetletja. V zadnjih dnevih so padle naslednje Irdojave: Varšava 4. avgusta. Ivangorod 4. avgusta. Kovno 14. avgusta. Novogeorgiewsk 20. avgusta. Rožan 23. julija. Pultusk 23. julija. Lomža 9. avgusta. Wiszna 11. avgusta.

Se prej so pa bile vzete utrdbe ob izlivu Nareva: Sieroch, Zegrše in Ostrolenka.

Dnevne novice.

+ Nemški jezik pri državnih železnica. »Zeit« poroča, da je nižjeavstrijski »Bund der Deutschen in Niederösterreich« soglasno sklenil zahvalo železniškemu ministru za njegov odlok, ki zagotavlja nemški službeni jezik v železniškem prometu in je obenem izrazil svoje zadovoljstvo, da se je v tem odloku priznala potreba nemškega službenega jezika in se je s tem dočela ustrezno interesom domovine.

+ Kardinal Serafino Vanutelli je 19. t. m. ponoči umrl.

— Umrli je 14. avgusta gospod Fidelius Schlatter, inšpektor c. kr. avstrijskih drž. železnic, za kratko in mučno boleznijo. Truplo rajnika se je preneslo 16. avgusta iz bolnice č. č. gg. Usmiljenih bratov v Kandiji na tamošnji kolodvor, odkoder se je odpeljalo v Inomost k večnemu počitku.

— Odlikovanje. Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je podeljen stražmojstru 6. div. san. odd. Josipu Zupančiču iz Trebnjega na Dolenjskem.

— Iz ujetništva sta se oglasila medicinca g. Joško Ermenc in g. Erath Pišeta, da sta bila 22. marca na Ruskem ujeta. Nahajata se v Čeljabinsku, gubernija Orenburg.

— Umrli je na Ponikvi ob juž. železnici večletni župan Franc Podgoršek, star 78 let.

— Bivšega urednika ptujskega »Štajerca« Anton Peitlerja ni ustrelil ravnatelj Seitz, ampak Peitler si je sam zapodil kroglo iz revolverja v glavo. To se je dognalo ob priliki raztelesenja. Peitlerja so pokopali na prostoru za samoumorilce.

— Umor in samoumor v Mariboru. O tem poroča še »Grazer Volksblatt«: »Ime storičarja Adolfa Poliska in ne Bratkovič, kakor nam je bilo napačno od nekoga storičarjevega znanca javljeno. S tem pomoto popravljamo.« — Mi smo dotično notico posneli iz »Grazer Volksblatta«. Toliko v pojasnilo tega popravka.

— Cene sladkorja v Gradcu. Graška občina je kupila 50 železniških voz sladkorja, ki ga bodo morali trgovci prodajati na drobno kg sladkorja v kosčkih 99 vin., navaden sladkor kg 98 vin.

— Iz Tržiča. Rojstni dan presvetlega cesarja smo letos izredno slovesno praznovali. Salezijanska godba se je vrnila iz Brezij ustavila pri nas in na trgu zasvirala nekaj komadov in cesarsko himno. Ves trg

je bil v zastavi, zvečer pa je ob slovesnem zvonjenju bila bajna razsvetljava. Na raznih oknih so bile lepo razsvetljene podobe in kipi cesarja. Dne 18. je bila slovesna služba božja, katere so se udeležili vsi uradi in tržni g. župan z odborniki ter izredno mnogo občinstva.

— **Smrt v tujini.** V Baya Közkorköz na Ogrskem je umrl dne 16. avgusta 25letni Alojzij Krevelj iz Senožet pri Leskovcu. Ranjen je bil na bojišču v Galiciji.

— **V bojih ob Dnestru je padel Franc Pipan,** vrl mladenič in goreč ud naših društev. Bil je načelnik Orlov, večkrat tajnik, blagajnik itd. Vse posle je vrlo vršil. Posebno natanko je pisal kroniko o poteku svetovne vojske. Starši njegovi tem bolj žalujejo, ker je v Przemyslu umrl na koleri tudi mlajši brat Valentin, tudi ugleden mladenič. Naše iskreno sožalje!

— **Iz Vipave smo včeraj prejeli** neko pismo, ki je bilo ondi oddano 29. julija.

— **Dve novi zanimivi brošurici.** C. kr. namestništvo v Gradcu je izdalo pravkar dve brošurici: o konserviranju zelenjavi in o domači porabi sadja. Opozarjajo na ti za vse sloje zelo interesantni publikaciji pripominjamo, da se dobivata pri graškem namestništvu. 100 izvodov velja 9 kron. Brošurica o domači porabi sadja je izšla tudi v slovenskem jeziku.

— **Radeče pri Zidanem mostu.** Tukajšnje žensko pomožno društvo Rdečega križa je oddalo kot darilo za mesec avgust vojakom domačih polkov: 60 srajc, 60 spodnjih hlač, 60 robcev in 30 parov cunj.

— **Nesreča na križišču.** Minoli petek popoldne se je na križišču pri Medvodah prevrnil voz, na katerem so sedeli trije gospodje iz Ljubljane, med njimi uradnik g. Rudolf Šega, ki si je pri padcu zlomil levo roko v zapetju; drugi izmed gospodov je dobil lahke poškodbe, tretji je ostal nepoškodovan.

— **Gornji Grad.** Pri slavnosti, katere se je vršila v Gornjemgradu ob priliki 85. rojstnega dne našega cesarja Franca Jožefa I. dne 15. avgusta ob obilni udeležbi, se je z razpečevanjem raznih stvari in tombolo nabralo dobrih 500 kron za našo vojsko in posebno nje najvišjega poveljnika presvitlega cesarja.

— **Odlike Rdečega križa.** Nadvojvoda Franc Salvator je podelil bronasto častno svetinjo Rdečega križa juvelirju Josipu Eberletu v Ljubljani, orožniškima stražmojstroma Alfonzu Juršetu v Planini na Štajerskem ter Ivanu Koviču v Postojni in Antonu Matičiču v Ljubljani, orožniškim postajevodjem Ivanu Vonce in Francu Šetini v Št. Petru, Alojziju Podgoršku v Postojni ter Vinku Sladiču v Planini.

— **Omejitev razpošiljanja nečednega perila, že porabljenih (ponošanih) oblek in že na videz zelo zamazanih paketov.** C. kr. trgovsko ministrstvo je o napominjani zadevi izdalo posebni ukaz, iz katerega naslednje posnamemo: Da se zabrani razširjanje prenošnih bolezni, se: a) paketi iz okuženih krajev z nečednim perilom ali s ponošeno obleko, b) potem paketi sploh, brez ozira na provenienco, ako vsebujejo mrčesasto (ušivo) perilo ali tako obleko in c) istotako tudi paketi z zamazanim vnanjim povitkom — sploh ne sprejemajo na poštah uradih, isto tako se tudi ne odpravljajo in ne dostavljajo po pošti. — Pri pošiljatelj, ki so sicer drugače označene, o katerih se pa domneva, da vsebujejo pod a) in b) navedene predmete, se vpraša pošiljatelja glede vsebine. Sprejem takih pošiljatev se takrat odkloni, ako se sumnja po izjavi odpošiljatelja potrdi, ali ako on odgovor odkloni, ali pa le izogibno odgovarja. Poštni uradi so upravičeni vsikdar, ako sumijo, da vsebuje pošiljatev pod a) in b) označene predmete, paket odpre. To se vrši ob navzočnosti povabljenega odpošiljatelja, ali pa od njega označenega namestnika, event. ob navzočnosti dveh prič. Le-te se tudi takrat pritegne, ako se pošiljatev še-le pozneje, ko je bila že odpravljena, odpre. Takrat se pošiljatev, ako se domnevanje uresniči, takoj sežge; prav tako se ima tudi ravnati s pošiljatkami, katere vže na zunaj kažejo znamenja, da so mrčesaste (ušive). O napominjanih dejanjih sestavi se zapisnik, o katerem se poleg policijske oblasti obvesti tudi odpošiljatelj. Pošiljatelj jamči za vsako škodo, ki bi nastala vsled tega, da se ni ravnal po predpisih; pošiljatev same ostanejo izključene iz jamstva poštnega zavoda.

— **Kolera na Štajerskem.** V Celju imajo šest slučajev kolere, v Brezicah tri slučaje.

— **Siti vojskovanja.** »Novine« poročajo iz Zemuna: Pri nas v Zemunu izgleda tako, kakor da ni vojske, ali vendar vsak dan vidimo kakega novega srbskega ujetnika. Ne mine skoro dan, da ne bi kateri preplaval Savo, ker pravijo, da imajo slabo hrano.

— **Aprovizacija Reke.** Mesto Reka dobi od nove žetve 800 do 1200 vagonov žita.

— **Nakup triletnih žrebet po c.** in kr. remotno asentni komisiji št. 8 se bo vršil kakor sledi: 29. avgusta v Cerkljah od 8. do 9. ure popoldne na vasi, v Kostanjevici od 10. do 11. ure popoldne na sej-

mišču, v Št. Jerneju od 12. do 1. ure popoldne na sejmišču, v Novem mestu od 4. do 6. ure popoldne na sejmišču; 30. avgusta v Mokronogu od 11. do 1. ure popoldne pri kolodvoru; 31. avgusta v Kočevju od pol 12. do 1. ure popoldne na sejmišču, v Ribnici od pol 4. do 5. ure popoldne na sejmišču.

— **Umrl je v Št. Vidu na Glini** bivši odvetnik, župan in poslanec dr. J. Prettner.

— **Na kozah je obolelo od 8. do 14. avgusta v Galiciji 837 oseb.** V ostalih upravnih zemljah je v tem času obolelo na kozah 15 oseb.

— **Za varstvo otrok v vojni padlih junakov.** Da se pospeši duševno in telesno skrbstvo otrok v vojni padlih junakov, so se pozvali vsi merodajni činitelji v svrhu sodelovanja in naj čimprej odgovore (za okrožje ljubljanskega okrajnega sodišča, oddelek IX.) na sledeča vprašanja: 1. Kateri očetje (zakonski ali nezakonski) odnotne župnije — izvoli se naj navesti ime, priimek, stan in zadnje bivališče — so: a) umrli junaške smrti na bojišču, b) umrli vsled pridobljenih ran ali druge bolezni, c) postali onemogli (invalidi), d) pogrešani in e) v ujetništvu. 2. Ako so zapustili ženo (nezakonsko mater) ali ne, in kje ista biva — izvoli se naj navesti ime in priimek. 3. Koliko nedoletnih otrok so ostavili: a) Ime istih, b) dan rojstva, c) bivališče istih, d) ime, priimek in stan sovaruha. 4. Kakšne so gnotne razmere (premoženjske, odnosno pridobitvene)? 5. Ali je treba odpo-moči glede vsakdanje preskrbe? 6. Dobi-va li vdova (žena, nezakonska mati) z otroci državni prispevek za življenje? 7. Ali je treba glede duševne in telesne vzgoje ostalih otrok kaj ukreniti? 8. Kaj se sploh za blagor ostalih nedoletnih otrok nasvetuje? in 9. Ali je takšna odpomoč tudi potrebna pri nedoletnih očetov, ki so na bojnem polju ali pa drugod v vojaškem službovanju. Prizadete stranke naj se zglase glede tega pri svojem župnem uradu, če pa žele še kaj drugega, pri c. kr. okrajnem sodišču, oddelek IX.

26 milijonov za dnevnik.
Ameriški milijonar Karol Schwab je kupil pariški list »Le Journal« za 26 milijonov frankov.

lj V vojaško službovanje vpoklicana družabnika trdke I. Čiuhha, »Pod trančo«, vljudno javljata p. n. občinstvu, da ostane trgovina začasno zaprta ter se priporočata, da jima ohranijo p. n. odjemalci svojo naklonjenost do zopetne otvoritve.

»KATOLIŠKA BUKVARNA« v Ljubljani priporoča sledečo novost:

L. Nagel-Nist, Predigten auf das Schutzengel-fest und das Kirchenweihfest. 3 K 40 v broširano, 4 K 8 v, s poštino 20 v več.

VOLNO

ovčjo oprano in neoprano kupim vsako množino po najvišji ceni proti takojšnjemu plačilu, ter plačam vožnjo sam. Večjo množino pošljem potnika osebno prevzeti. Veletrgovina R. Stermec i Celje šte. 20 Štajersko. 1621

Prodamo:

dve kravi s teleti dobri mlekarici tri telice za pleme in en par kuncev z mladiči (dunjske pasme).

Nadaljna pojasnila pri Vnovčevalnici za živino v Ljubljani, Dunajska cesta št. 29.

1642

Klanjajoč se božji previdnosti naznanjamo prežalostno vest, da je naš predobri sporog oziroma oče, stric, gospod

Janez Šparović

tesarski mojster in podnačelnik požarne brambor

dne 10. avgusta, previden s sv. zakramenti mirno zaspal v Gospodu in bil dne 12. avgusta na domačem župnijskem pokopališču položen k večnemu počitku.

Tem povodom se tudi najtopleje zahvaljujemo pred. duhovščini, članom požarne brambor ter vsem, ki so spre-mili blagega rajnika na zadnji poti ter nas tolažili ob nenadomestni izgubi.

Blagega pokojnika priporočamo v pobožen spomin.

Selca na Gor., dne 16. avg. 1915.

Ivana Šparović, roj. Verhunc, soproga.

Janezek, Anica, Miška, Julijana, otroci.

Kontoristinja

s pisarniško prakso, večša strojepisja in stenografije

se takoj sprejme.
Ponudbe pod »vešča« 1644 na upravo 1644 lista.

Čevljarskega pomočnika

1647 sprejme
Matej Oblak, Ljubljana,
Gospodsk. ulica 5.

Sveže češplje in hruške (tepke)

kupuje vsako množino in po najboljših cenah
1638 veletrgovina sadja
M. Rosner & Co., Ljubljana.

Vabilo na

V. OBČNI ZBOR

Kranjske dež. vinarske zadruge
regist. zadruge z o. z. v Ljubljani
ki se vrši

11. septembra t. l. ob 10. uri popoldne
v deželnem dvorcu v Ljubljani.

- O -
Spored:

1. Poročilo o delovanju zadruge.
2. Predložitev računskega zaključka za leto 1914.
3. Volitev članov načelstva in nadzorstva, namesto po pravilih izstopivših.
4. Slučajnosti.

Ljubljana, 20. avgusta 1915.
Načelstvo.

NB. Računski zaključek in poročilo je v zadrugi pisarni ob uradnih urah članom na razpolago.

Meblovano sobo

išče gospod. Ponudbe pod »zračna soba 1645« na upravo tega lista. 1645

Sprejem 2 trgovska pomočnika

ki sta železninske in špecerijske stroke popolnoma vešča. Vstop lahko takoj, ali najpozneje v šestih tednih. Eventuelno bi se tudi na ponudbe ženskih moči oziralo. **Peter Majdič, veletrgovina »Merkur« v Kranju.** 1643

Skladiščar

vojaščine prost, za veletrgovino kolonialnega blaga in deželnih pridelkov se po dogovoru sprejme; vstop takoj. Zahteve: krepak, trezen, zmožen špecerije ter večš slovenskega in nemškega jezika. Pismene ponudbe ali osebne na trdiko **IVAN A. HARTMANN nasl. A. Tomažič, Ljubljana.** 1648

Pozor! Vse blago Pozor!

kakor tudi čevlje, dokler kaj v zalogi, brez zvišanja po stari ceni. Tudi zalogo nagrobnih vencev s trakovi in napisi. Prosim, prepričajte se! 1574 Ujjudno se priporoča trdka **K. WIDMAYER, pri »Solncu«, za vodo.**

Sprejme se delavka

proti dobri plači k izdelovanju kreme za čevlje. Prednost imajo tiste, ki bi bile v tej stroki že nekoliko vajene. Ponudbe na upravo lista pod šifro: »200 Krema«. 1646

Pristni štajerski rizling

po K 110— za 100 l, kakor tudi raznovrstna rudeča vina
od K 85— dalje, ter 1649
vina za buteljke
odda v velikih množinah trgovina z vinom **MIHAEL HAFNER, Sp. Šiška.**

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša nad vse ljubljena soproga in mati, gospa

Olga Božič, roj. Šivic

včeraj 20. t. m. ob 10. uri popoldne po dolgi zelo mučni bolezni previdena s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage rajne se vrši jutri v nedeljo ob 8. uri zjutraj s postaje Podnart-Kropa na pokopališče na Dobravi.

Podnart-Kropa, dne 21. avgusta 1915.

Jos. Božič, postajenačelnik soproga
Zdenka in Vladko otroka

Zahvala.

Ob težki izgubi naše iskreno ljubljene matere oziroma stare matere, gospe

Marije Malenšek, roj. Kopper

izrekamo tem potom vsem, ki so v tako velikem številu spremili drago pokojnico k večnemu počitku našo iskreno zahvalo.

Osobito pa se zahvaljujemo častiti duhovščini, gospodom uradnikom in slav. gasilnemu društvu za častno spremstvo.

Žalujoči ostali.

Vernost in zadovoljnost — zvesli spremeljevalki slovenskih vojakov.

Franc Klinc in Zdenskevasi v Dobropoljah piše s severnega bojišča:

Naznanjam Vam, da sem, hvala Bogu, zdrav in mi gre dobro. S Tonetom si kuhava polento in kavu. Koruzno moko dobimo po 80 vinarjev kilogram. Človek mora biti potrpežljiv in zadovoljen, pa je vsega dovolj. Danes sem bil pri sv. maši. Tukaj imamo vojaškega gospoda, ki ima Slovence zelo rad. Vedno nam dá kaj brati. Zelo smo mu hvaležni. Po sv. maši molim v slovenskem jeziku, kar že dolgo nismo slišali.

Tone Tiselj od Sv. Antona v Dobropoljah piše svoji ženi dne 16. junija 1915:

Nastanili smo se blizu neke cerkvice rimsko-katoliškega obreda. Včeraj me je doletela sreča, da sem bil zopet enkrat pri sv. daritvi. Tako lahko mi je bilo pri srcu, ko sem bil v prijatni cerkvi, ki je prav podobna našim na Kranjskem. Iz zunanega zida 'kakih 6 m visoko gleda konec kanonske krogle, ki se je zapčila v zid in se ni razpočila. Sv. Kraljica ni dopustila, da bi se razrušil njen dom. Bog daj, da bi še veliko sovražnih krogel brez škode padlo.

Marija, zavetnica vojakov.

Jožef Hočevar piše svojemu očetu v Vel. Laščah: Predragi oče! Ves srečen se Vam zahvaljujem za poslane svetinje; srčno sem hrepenel po njih, odkar sem v strlaskem jarku prvo svetinjo izgubil. Vsled večmesečne nošnje in potu se je namreč vrhica odtrgala in naenkrat sem strahoma zapazil, da več svetinje nimam. Bilo mi je, kakor bi bil izgubil najdražji zaklad celega sveta. Iskal sem jo povsodi tri dni, a žalibog brez uspeha. Medtem mi je Anica (sestra) pisala, da sta šla z mamo k Mariji Pomagaj in takoj sem Vam pisal po drugo, ker brez svetinje mi je vedno nekaj manjkalo. Sedaj sem pa zopet potolažen in miren ter pripravljen na vse, in če bi bila tudi smrt. — Prišel je čas velikih dogodkov; zdi se mi, da je prišel čas božjega maščevanja, ko On, Gospod vojnih trum, udarja narod za narodom. Spominjajte se nas v molitvi, da bomo srečno prestali te hude ognje in ostali stanovitni do konca. Blagor vojakunaku, ki je do zadnjega zaupal na nebeško kraljico; ko obleži na bojnem polju, tedaj pride k njemu Ona, katero je vedno častil, ter ga nagovori: »Vstani prijatelj moj, pojva za Jezusom«. Hvaležen sem Vam, predragi starši, za dobro vzgojo, najbogatejšo doto, katere vrednost se je pokazala šele v teh strahovitih časih. Bog z Vami! Vaš hvaležni sin Jože.

Vojakovo zaupanje in hvaležnost do Matere božje.

M. Kavčič iz Žirov piše svoji ženi s severnega bojišča:

Ljuba žena! Predno Ti nadalje pišem, Te iz srca lepo pozdravim, kakor tudi mojo malo hčerko. Naznanjam Ti, da sem dobil paket 23. maja in sem bil zelo vesel vsega, kar si mi poslala, najbolj pa podobne Matere božje, ki jo bom imel za oltarček. Marije ne bom nikoli zapustil.

Bilo je 16. ma' tega dneva ne bom nikoli pozabil. Bil sem v strašnem ognju; krogle so letele krog mene, kakor bi rojile čebele. Pa nobena se niti obleke ni dotaknila, kajti neprestano sem klical Marijo na pomoč. In z bajonetom smo se dajali, da je bilo strah in groza; ob 3. jutraj smo jih napadli in jih po hudem boju vrgli nazaj. Drugi dan so pa granate padale, da nas je kar zasipalo. Jaz sem še vedno Marijo na pomoč klical in nič hudega se mi ni pripetilo.

Draga moja žena, lepo Te prosim, nikdar Marije ne zapusti! Prosim Te, plačaj zame sv. mašo v čast Materi božji. Pošiljati mi ni treba ničesar več; imamo vsega zadosti. Mesa mi še ostaja; vsak dan dvakrat kava, juha in meso, pa kruha zadosti. Da bi le hujšega ne bilo, pa se še vidimo, če Bog da. Prosim Te, ljuba žena, in Vas oče, in Tebe moja sestra, molite zame in jaz tudi za Vas molim. Tako nam bo Bog dal, da se še srečno vidimo. Veliko zaupanje imam na Marijo. To mi je najbolj hudo, ker mi ni mogoče, da bi bil pri spovedi; nisem še nobenega duhovnika videl. Ljuba žena, pojdi Ti zame k sv. spovedi in sv. obhajilu, večkrat, da bi nas Bog obvaroval nezdod.

Še enkrat se priporočam v molitev; posebno če boste zvedeli, da sem padel na bojišču, tedaj, ljubi moji, se ma še posebno spominjajte v molitvi. Bog daj, da mi bodite in na veselo svideni, če ne na tem svetu, pa nad zvezdami! Z Bogom! — M. Kavčič.

Vera, zadnja tolažba umirajočim vojakom.

»Bogoljubov« pesnik Rimbaud piše: Poznal sem vojaka, ki se je točno molitvi in vsemu, kar je bilo v roki, ki je ranjen obležal na bojišču, je milo vzdihnil: »O moj Bog... Marija pomagaj!« Taki, ki so bili pa že prej verni in dobri, se pa na bojišču še tesneje oklepajo vere in jim je zvesta tolažnica do smrti. Nisi sem

našel padlega junaka, ki ga je osamljena dohitehla smrt. Ležal je zapuščen v lastni krvi; mrtvaški oder mu je bila prostrana njiva, rumena pšenica je nadomeščala cvetje. Z obrazom je obrnjen proti jugozapadu — proti slovenski domovini. Gotovo so mu zadnje misli pohitevale na dragi dom. Osamljen je bil ob smrtni uri, pa ne obupan. To nam priča rožni venec, ki si ga je bil ovil krog roke. Ne, ni bila obupna njegova smrt, marveč jo je ožarjala nada na srečno večnost, na veselo svidenje nad zvezdami!

V zeleni travi sem zadel na težko ranjenega mladega vojaka. Krogla mu je predrla junaške prsi. Moči so mu hitro pojemale; z zadnjim naporom je segel po svetinji, jo pritisnil na bleda ustna in zapupno šepetal: »Marija, moja dobra mati, v tvoji družbi sem bil, pomagaj!« In res me je pomagala: kmalu je bil rešen zemeljskih muk, duša se je pa vesela preselila v rajske dvore. Njegov grob se nahaja v lepem grajskem parku.

Slovinci! ostanite zvesti sv. veri, kakor je tudi ona zvesta tolažnica vaših sinov, ko zapuščeni umirajo za domovino!

Slavje cesarjeve petinosemdesletnice v Šent Vidu nad Ljubljano.

Kakor lansko leto se je tudi letos slavil v Št. Vidu n. Lj. cesarjev rojstni dan posebno lepo. Ob osmih zvečer pred cesarjevim rojstnim dnevom so se razsvetile vse hiše in ljudstvo si je ogledovalo med slovesnim pritrkovanjem zvonov krasno razsvetljavo. Odlikoval se je zopet posebno zavod sv. Stanislava po okusni razsvetljavi, zlasti še, ker je tudi sanitetno moštvo c. in kr. rezervne bolnišnice sodelovalo. Tudi gospodje bogoslovci, ki strežejo v zavodu bolniškom, so pod izkušenim vodstvom gospodov prof. Koritnika in Hybaška mnogo pripomogli, da se je vse v najlepšem redu izvršilo. Ves zavod je bil razsvetljen z električno lučjo, pročelje pa poleg tega še s svečicami in lampijončki. Nad glavnimi vrati je blestela v transparentu podoba presvetlega cesarja, nad podobo smo opazili cesarsko krono, pod podobo pa napis »VIRIBUS UNITIS«. V oknu v stolpiču je bil umetniško izvršen transparent z napisom 1830 — 1915 in FJL. Na vrhu stolpiča pa so žarele v podobi križa električno razsvetljene steklene krogle. Ta svetli križ na najvišjem mestu zavoda je vsem prav posebno ugajal. Letos se je spremenil tudi park v bajni vrt, ker so viseli tudi nad poti v parku razsvetljeni balončki v cesarskih barvah. Podobno razsvetljen je bil tudi prostor pred ljudsko šolo, v kateri se nahaja del naše c. in kr. rezervne bolnišnice. V pročelju ljudske šole se je tudi blestela cesarjeva podoba. Izmed drugih hiš, ki so bile tudi bogato razsvetljene, omenjamo posebej hišo gosp. župana Antona Belca, ki je bila prav posebno lično in okusno okrašena in razsvetljena. Med gledalci smo opazili zelo mnogo izselencev iz krajev bojnega polja ob laški meji, ki so dajali duška svojemu občudovanju. Na cesarjev rojstni dan se je opravilo več sv. maš za vojake: V zavodu sv. Stanislava je imel cesarsko mašo g. prof. Kržišnik. Med sv. mašo so gospodje bogoslovci pod vodstvom gosp. prof. Hybaška lepo prepevali. Po sv. maši se je zapel Te Deum, potem pa cesarska pesem. V ljudski šoli je bila tudi sv. maša za ranjence. Za vojake, ki se nahajajo v okolici Št. Vida, sta bili dve sv. maši, ena ob osmih v Št. Vidu, druga pa v Dravljah. Ob devetih je bilo pa slovesno cesarsko opravilo z asistenco. Sv. mašo je pel g. rektor zavoda sv. Stanislava dr. Jan. Gnidovec, na koro pa je prav lepo in točno pel šentviški cerkveni zbor. Posebno navdušeno se je glasila zahvalna pesem Te Deum in cesarska pesem. Slovesne sv. maše so se udeležili: poveljnik c. in kr. rezervne bolnišnice, polkovni zdravnik g. dr. Benedik z gg. častniki in zdravniki, zastopniki uradov in občine, učiteljstvo, veterani z zastavo in mnogo vernega ljudstva, domačega in iz drugih krajev tukaj bivajočega.

Uprava c. in kr. rezervne bolnišnice je priredila slavnostni obed, h kateremu so bili poleg gg. častnikov povebljeni sledeči gospodje: rektor zavoda sv. Stanislava gosp. dr. Jan. Gnidovec z gg. profesorji zavoda, ki tukaj bivajo, in z gosp. ekonomom, gosp. župnik Zabret, gosp. župan Belec, gosp. nadučitelj Bajec in gosp. načelnik železn. postaje v Vižmarjah.

Pri obedu se je spominjal gosp. poveljnik c. in kr. rezervne bolnišnice, polkovni zdravnik dr. Benedik v navdušenih in vznesenih besedah presvetlega cesarja in je pozval navzoče, naj dvignejo svoje čaše na čast Nj. Veličanstvu, ter zakličejo trikratni »Hoch!« Sledila je cesar-poudarjal cesarjevo trdno zaupanje na poska pesem. Rektor dr. Gnidovec je moč božjo in Njegovo veliko skrb za dušno blaginjo vojakov. Zato je pozval navzoče, naj posnemajo cesarja in mu zakli-

čejo »Hoch!« in »Živio!« — Asistenčni zdravnik dr. Steiner napije nato na skupno in vzajemno delovanje zdravnikov in duhovnikov, ki morajo vedno ostati optimisti in ohraniti trdno upanje. Zabavo je poživil izbran kvartet, ki je zapel nekaj krasnih zborov. Zvečer se je vršil pred zavodom koncert vojaške godbe pod vodstvom g. poročnika Heinza.

Pri večerji v parku je igrala vojaška godba več živahnih koračnic, kar je privabilo mnogo občinstva, ki se je po končani slavnosti zadovoljno vračalo domov.

Dal Bog, da bi kmalu mogli praznovati zmagoslavno mirovno slovesnost s še večjim veseljem!

O ameriških Slovencih.

Dopis.

Lusk, P. a. Delavske razmere tu niso še ravno preslabe; dela se sicer še vsak dan, a zaslužek je pičel, ker primanjkuje vozov. Ne svetujem torej, da bi hodili Slovenci semkaj s trebuhom za kruhom, ker ga noben ne bo dobil, saj je že tako trikrat preveč brezposelnih, ki čakajo že mesece in mesece na delo. Naša naselbina je še mlada, a raste od dne do dne. Samo to je žalostno, da smo razprti v toliko strank, in s tem slabimo sami sebe, zakaj slova jači, nesloga tlači, pravi naš narodni pregovor. Strašna evropska vojska nas je potegnila v svoj vrtinec, eni držimo z Avstrijo in Nemčijo, drugi pa se ogrevajo za Rusijo in njene zaveznice. Kadar utihne bojna tromba na evropskih bojiščih, tedaj vsaj, upamo, bomo tudi mi sklenili mir med seboj. — Črnogorci zapuščajo naše kraje. Tako jih je slo dne 4. in 5. julija iz Virginije Minn. približno petsto. Šli so čez Kanado in od tod pojdejo v svojo domovino. O, ti bodo že prišli domov, da se bodo bojevali, kakor veli domovine ukaz, nam pa niso pustile »nevtralne« Združene države, da bi pohiteli za dom med bojni grom. Na Laha bi bili planili še s posebnim veseljem. Sicer je pa avstrijska armada tudi brez nas tako močna, da bo polentarije pošteno nabrisala. — V Duluthu, Minn., prične, kakor vedo povedati tukajšnji listi, poslovanje dne 1. novembra t. l. največja jeklarna v Združenih državah. Prvotno je bilo določeno, da se začne z obratom v rečni tvornici 16. marca 1916. leta, a ker imajo iz Evrope toliko naročil, ne kaže več odlašati, zakaj denarni baroni bodo pri tem zaslužili lepe vsote. Da bo v velikanski tvornici prišlo na tisoče in tisoče delavcev do dela in jela, je jasno kakor beli dan. — Kakor je poslednji čas pisano v newyorških listih, kupuje v Ameriki vojni materijal tudi — Nemčija. Dasi se je čestokrat od strani Nemčije protestiralo, da naj Zedinjene države prenehajo s pošiljanjem municije zaveznikom v sedanji evropski vojski, ima vendar tudi sama Nemčija tukaj mnogo svojih agentov in zastopnikov, ki kupujejo skrivaj streljivo za nemško armado. Glavna zastopnika sta za to baje neki Muck in pa Tauscher, ki sta naročila pri raznih tukajšnjih tvrdkah in tvornicah več tisoč ameriških pušk in na milijone nabojev (patron). Vse to se bo poslalo na svoj cilj na jako zvit in kompliciran način, namreč čez zapad. — Znani ameriški izumitelj Edison se je popolnoma prilagodil potrebam sedanjega časa in se peča, kakor pišejo newyorški listi, z izboljšanjem podmorskega čolna. Če je verjeti poročilom, je dosegel slavni elektrotehnik že lep uspeh. Edison je izumil novo pripravo, s katero se more preprečiti zastrupljenje moštva s klorovimi plini, ki je največja nevarnost za plovbo pod morsko gladino. S tem bo omogočeno podmorskim čolnom, vzdržati se celo 100 dni pod vodo. — Praznik slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda dne 5. julija smo slovesno obhajali širom naše nove domovine. Po hribih in holmih so goreli kresovi, po mestih so igrala godbe, po naselbinah pa so pokali topiči in se razlegale lepe slovenske pesmi. Mlajši svet je plesal in rajal, da je bilo veselje. Sicer imamo še vedno bolj slabe kakor dobre čase po Ameriki, ljudstvo je pa le veselo. — Povsod pa je nekaj, kar pes ne sne, pravi nemški pregovor, ki je prav resničen. V Floridi na primer imajo velike komarje in malarijo, v Mississippiju imajo krokodile, v Kansasu imajo lisice in kobilice, v Dakoti imajo prerijske pse, v Texasu imajo kače-klopotače, v Clevelandu pa ponočne kričaje. Ni pa nobene dvoma, da je clevelandška »nadloga« nemara izmed najhujših. Ponočni kričaje je kaj čudna žival. Po zunanem je povsem podoben človeku, ima roke, noge, glavo itd. Nima pa razuma kakor človek in se v tem pogledu dokaj razlikuje od človeka. Podnevi ta žival rada spi in dremuje in jo težko najdeš, kakor redkokrat vidiš ponočno miš. Ponoči pa se klati in kobali okrog in razgraja in vpije in cvili po cestah in kolje, kakor ji ravno šine v glavo. Hodi zmeraj sempatja, ker ga na uho obešen klobuk vedno vleče v eno stran. Glas, ki ga včasih žene venomer, včasih pa zaganja, kakor bi mu pojemale moči, je jako podoben glasu starega sivega osla. Žival je zmerom žejna, vendar pa ima velik strah

pred čisto vodo. Najraje pije »visko« žganje iz starih čevljev, ker ji da največ duška. Ta žival je, kakor poročajo pristni viri, znana v Clevelandu šele nekaj let sem, in jo ni zdaj še nihče pogruntal. Podoba je človeška, glas oslovski, navade volčje, življenje pa topirjevo.

V Gilbertu, Minn., je umrla Neža Debelak. Rajnica je bila doma iz vasi Potočje v predvorski župniji na Gorenjskem pri Kranju. Doma zapušča enega brata in sestro, tu v Ameriki pa tudi brata in možu petero nepreskrbljenih otrok. Ob njenem pogrebu je plavalo skoraj sleherni oko v solzah. Lahka ji bodi zemljica gilbertska in Bog ji daj večni mir!

Smrtna nesreča je doletela v Hackettu, Pa., Fr. Smita, ki je bil splošno priljubljen v naselbini. Dne 11. je šel še zdrav na delo. Komaj stopi v rov, pa se utrga skala nad njim in ga pokoplje pod seboj. Bil je na mestu mrtve. Rajni zapušča žalostno ženo in desetero nepreskrbljenih otrok in eno sestro. Izdihnil je v krepki moški dobi, bilo mu je šele 48 let. Doma je bil iz kočevske okolice na Kranjskem.

Blizu svojega stanovanja na Skodenu je prišel pod tovorni vlak Postojčan John Križman in se smrtno nevarno poškodoval. Vlak mu je zmečkal desno roko in ga težko ranil na glavi. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer so zdravniško dognali, da ima ponesrečenec poleg zmečkane roke, težke rane na glavi še hrbtnico zlomljeno. — Drugič kaj več o delavskih razmerah.

Gospodarsivo.

— Spoštujte sadje! Pod tem naslovom je v zadnjem »Kmetovalcu« priobčen uvodnik, ki bi se naj zanj zanimali krogi, katerim »Kmetovalec« ni pri rokah. Po obširnem in podrobnem razpravljanju prihaja Francišek Povše do zaključka: Sadjje je silno veliko vredna človeška hrana, ki dela človeka močnega in zdravega — če obenem zauživa dovolj beljakovin (po domače povedano: vsakdanjega kruha). Sadjje nam bodi letos del kruha, in sicer sveže ali posušeno. Kdor ne ve, kako bi naj sadje sušil, naj se obrne do c. kr. kmetijske družbe ali do deželnega odbora, da mu pošlje strokovnjaka — seveda na stroške dežele — ki mu bo pokazal, kako je s sadjem ravnati. Kdor se hoče poučiti, kako je hraniti in vporabiti zimsko sadje, naj pošlje 20 h c. kr. kmetijski družbi za knjižico, ki vse to lepo popisuje.

— Vporaba sadja. Letos je v naši deželi, hvala Bogu, mnogo sadja. Vsega se bo dalo posušiti. Tudi sveže prodati ne bo povsod gladko šlo. Pripomniti je pa treba, da je več vredna domača zaloga zdravega živila ali poživila kakor pa kup drobja v nogavici ali zaloga v hranilnici. Sušite zrelo sadje! Kako? Kjer ni sušilnic, »bikov«, kakor jih imenujejo na slovenskem Štajerskem, tam sušite sadje v krušnih, velikih kmečkih pečeh, ali pa tudi v pečicah svojih štedilnikov. Krljli se denejo za kruhom, tako tudi češplje ali slive v peč, potem se prevrnejo, in to se ponavlja 7 do 14 dni, dokler ni krljli ali češplja popolnoma suha. Za to rabijo na slovenskem Štajerskem nizke skledje iz ilovice, ki jih drugače rabijo za peko gibanice, štrkljev in zlevanj. Takih »lakvic« je tudi na Kranjskem povsod dobiti. Niso pa neobhodno potrebne, ker more biti skleda tudi manj ploska, navadna skleda, samo da tam sadje zdrži navzdol. Pametna gospodinja že pozna, kdaj je sadje dovolj suho. To se da opraviti tudi v pečicah (»rorih«) naših navadnih štedilnikov. Samo nekoliko večkrat bo treba pogledati in preobrniti krljle, slive itd. ter se prepričati, če so popolnoma suhi.

Pekarija 1599

se odda na Dunajski cesti št. 7.

100 - 120 hl dobrega vina RIZLING

iz leta 1913. in 1914. prodaja po najnižji dnevni ceni in oddaja samo v večjih količinah Josip Verlič, Zagreb, Trg Ladislava Pejačevića br. 3. 1593

Knjigovodkinja

za glavno zalogo tobaka se sprejme.
Naslov pove uprava lista pod št. 1615.

Štambilije
vseh vrst za urade,
društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev
Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.
Ceniki franko. 553 Ceniki franko.

Kontoristinjo, trgovskega sodelavca,
kot prvo moč in spretno

prodajalko
se sprejme v trgovino z mešanim blagom.
Oton Homan, Radovljica. 1616

Ljubljansko skladišče oblek

Radi prevelike zaloge prodajam

dežne plašče za gospode „žabja koža“ K 20— in višje
„ „ „ „ črne K 15—
„ „ „ „ pelerine K 10— „ „

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5-6.

Kupim v vsaki množini mikano in nemikano

domače predivo

po najvišji ceni. — Ponudbe na: Ivan N. Adamič,
vrvarna, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31. 1453

Trgovski pomočnik

spreten prodajalec, trezen in priden
se takoj sprejme in pod ugodnimi
pogoji. — Firma J. Kušlan Kranj
(Gorenjsko.) 1630

100 litrov zdrave domače pijače,

osvežujoče, dobre in šele gaseče si lahko
vsak sam priredi s malimi stroški. V za-
logi so snovi za ananas, jabolčnik, gro-
nadine, malinovec, poprova meta, mu-
škatelec, pomerančnik, dišeča perla,
višnjevec. Ta pijača se lahko polni za-
vziva hladna, pozimi pa vroča mesto ru-
ma in šganja. Skasiti se ne more. Snovi
s natančnim navodilom stanejo K 4.50
franko po povzetju. Na 5 takih porcij do-
dam eno povrha. Za gospodarstva, tovarne, delavnice itd.
neprecenljiva vrednost, ker delavce ta pijača osveži in
ne upijani, valed česar ne zgube nič na svoji delavnosti.

Jan Grolich, drogerija „Pri angelu“, Brno 643, Morava.
1351

Salama

iz gnjati (Schinkenwurst) kg 6 K 40 v,
razpošilja najmanj 5 kg proti povzetju

IZVOZ SALAM

1641 Sp. Šiška 272, Ljubljana.

V trgovino mešane stroke na Kranjskem
želi vstopiti kot

učenka

15letna, pisave in računstva dobro zmožna, ve-
šča nemščine, močna deklica poštenih staršev.
Naslov pove uprava lista pod št. 1640.

Deželna poslovalnica za Kranjsko

vojno-zavarovalnega oddelka vdovskega in sirotinskega
pomožnega zaklada v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6.

išče za takoj

proti stalnim prejemkom

sotrudnike in sotrudnice

dame in gospode.

Vdove in sirote po bojevnih, soproge rezervistov, učitelji in učiteljice imajo
prednost.

Predstaviti se je med 9. in 12. uro dopoldne in
med 3. in 5. popoldne v prostorih deželne poslovalnice
v Šelenburgovi ulici št. 6. II.

Deželna poslovalnica za Kranjsko

vojno-zavarovalnega oddelka vdovskega in
sirotinskega pomožnega zaklada v Ljubljani

išče

za okrajna glavarstva: Crnomelj, Kamnik, Kočevje, Kranj, Krško, Litija, Logatec, Novo
mesto, Postojna in Radovljica

okrajne zastopnike

ki morajo biti večji obeh deželnih jezikov in biti dobro uvedeni pri oblastvih. Ker je
to služba s stalnimi prejemki, mora vsak okrajni zastopnik delati izključno samo za
deželno poslovalnico, ne sme imeti torej stranskih služb. Gospodje, izurjeni zlasti v
organizaciji, naj pošljejo svoje oferte z označbo starosti in natančnimi življenjskimi
podatki pisмено deželni poslovalnici vojno-zavarovalnega urada v Ljubljani,
Šelenburgova ulica št. 6, II. desno.

Vdovski in sirotinski pomožni zaklad celokupne oborožene sile oddelek vojno zavarovanje.

Pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. cesarske in kraljevske Visokosti presvetlega gospoda nadvojvode
gen. art. insp. fcm. Leopolda Salvatorja in presvetle gospe nadvojvodinje Blanke.

Dunaj, I, Schwarzenbergplatz 1.

Deželna poslovalnica za Kranjsko v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6, II. nadst. na desno, zraven glavne pošte.

Poziv!

Mnogo na bojiščih se nahajajočih vojakov ima doma ženo in otroke, ki jih čaka najhujša beda, če se oče ne vrne več domov.

Vojno zavarovanje

ima namen, da jim nudi varstvo in pomoč.

Vsak mož, odhajajoč na bojišče, naj zagotovi svojcem denarno pomoč za najhujši slučaj.

Vsaka žena, ki ji je mož na bojišču, je dolžna, da skrbi za svoje otroke.

Vsak delodajalec mora pomisliti, da se bojujejo njegovi uslužbenci in delavci tudi za njegovo lastno varnost, ko zastavljajo svoje
življenje proti sovražniku.

Nihče naj ne zamudi te potrebne oskrbe za bližnjo bodočnost, dokler ni prepozno.

Vsak, ki se ga to tiče, naj si odtrga majhen znesek, da obvaruje sebe in svoje najstrašnejših posledic vojske.

Vojno zavarovanje se lahko prijavi pri občinskem in župnem uradu, pri šolskih vodstvih ali naravnost pri
deželnem zastopstvu za Kranjsko vdovskega in sirotinskega zaklada celokupne oborožene sile, v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstropje.

Crnovojniki plačajo 4 1/2% premije, aktivni častniki, moštvo, rezervisti 7%.

Vojne uniforme

zgotovljenih
in po meri

JOS. ROJINA
Ljubljana, Franca Jožefa cesta 3.

5 vinarjev

stane dopisnica, potom katere izvolite
zahtevati moj glavni cenik s 4000 sli-
kami, obsegajoč bogato izbero priprav-
nih predmetov za vsakdanjo rabo in
darila; cenik se pošlje vsakomu zastoj
in poštne prosto.

Prva tovarna ur **JAN. KONRAD**
a. in kr. dvorni založnik, Brück št. 1223 (Češko)

Pristne nikeln. žepne ure po 4-20 K, 5- — K
V srebru 8-40 K, 9-50 K. Nikeln budika 2-90K,
ure s kukavico 7-85 K, ure z nihalom 9- — K.
Pošilja se po povzetju. — Neugajajoče se za-
menja, ali denar nazaj.

ANTON BOČ

barvarija in kemična pralnica
Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na
Glinah št. 46. Nizke cene!
Točna in solidna postrežba

Obsto: trdke že čez 50 let

Neznosne nadloge uši — rešijo
vojaka zanesljivo in trajno

Sadnikar-jeve vrečice

katere imajo 10 prednosti:

1. Niso nosile škodljivce.
2. Učinkujejo zanesljivo.
3. So brez duha.
4. So snažne.
5. So priročne.
6. So na leta trpežne.
7. Ne skvari jih mokrota.
8. So poceni.
9. Zabrani nove nalezbe.
10. Pošiljajo se v pislih.

Sedanja veda dolži edino uši kot prenašalce pega-
stega legarja. Kdor se ubrani uši, je varen pred
to kugo. — Vrečice prodaja:

Cvančara, drogerija, Ljubljana; J. R. Hoče-
var, lekarna, Vrhnika; J. Koschier („Pri-
orlu“), Kamnik.

Ali ste že ponovili naročnino?

Žaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Mizarstvo.

Popolna spalna
oprava za 2 osebi
zgotovljena iz tu-
ali inozemskega
oraha ali hrasta z
marmorjem in og-
ledalom

*Žaloga otroških
vozičkov.*

*Cene
konkurenčne.*

Blago solidno.

350 A

J. Pogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. s. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod.

Absolutna varnost.

Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 173.490.838—

Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022-76

V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštne prosto.

Spособni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.

Marije Terezije cesta št. 12.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz
svojega. Zunanji
vlagateljem so za poši-

5%

ljanje denarja na razpo-
lago brezplačno polo-
žnice poštne hranilnice

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let;
pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom.
Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in
zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron.
Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 s 17.406 deleži, ki repre-
zentujejo jamstvene glavnice za 6.788.340 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, c. kr. profesor v pokoju v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet
v Ljubljani; Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kano-
nik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat
v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani;
Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v
Ljubljani; dr. Aleš Ušoničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gim-
nazijski profesor v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton
Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor; v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač.
oficijal v Ljubljani; Avguštin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Razpis ustanov.

Za prihodnje šolsko leto, ki se začne dne 16. septembra t. l., razpisuje
deželni odbor vojvodine Kranjske

pet deželnih ustanovnih mest

za c. in kr. mornariško akademijo za sinove neimovitih slojev prebivalstva
kranjske dežele.

Splošni pogoji so:

1. domovinstvo na Kranjskem;
2. telesna sposobnost za mornariško vzgojo ter tudi za bodočo vojno službo na morju; to sposobnost je dokazati po „Predpisu za zdravniško preiskavo pomorskih aspirantov in prosilcev za sprejem kot gojencev c. in kr. mornariške akademije“, izdanem z mornariškim pravilnikom v XXII. l. 1902. (za poveljstva in zavode c. in kr. vojske l. 1903.);
3. zadovoljivo нравno vedenje;
4. izpolnjeno 14. in ne prekoračeno 16. leto življenja;
5. dosedanje šolanje, dovršeno z najmanj zadovoljivim (dobrim) uspehom, in sicer:

Štirje nižji razredi kake javne tuzemske srednje šole ali ravno toliko letnikov vojaške nižje realke, z nadaljnjim pogojem, da je prosilec zadobil v matematiki najmanj red „dobro“.

(Tiskane popolne pogoje za sprejem je dobiti pri tvrdki „L. W. Seidl & Sohn“ na Dunaju. Pošljejo jih pa tudi pisarniško ravnateljstvo vojnega ministristva, mornariški odsek, pristaniško admiralstvo v Pulju, pomorsko okrajno poveljstvo v Trstu in poveljstvo mornariške akademije vsakemu, ki jih zsheteva, proti plačilu 40 h ali proti znamkam te vrednosti).

V svrhu sprejema v c. in kr. mornariško akademijo bodo morali dotični prosilci delati sprejemno izkušnjo. Ta izkušnja bo obsegala za vstop I. letnik: a) nemški jezik, b) matematiko, c) zemljepis in zgodovino, d) prirodopisne vede vseh teh predmetov toliko, kolikor so predavani v prvih štirih razredih kake srednje šole.

Sprejemne izkušnje se prično dne 10. septembra. Odbrani aspiranti bodo v pravem času poklicani.

Izobraženje v mornariški akademiji traja štiri leta. Po zadovoljivi dovršitvi IV. letnika se imenujejo gojenci za pomorske kadete.

Prošnje za ustanove v svrhu sprejema v c. in kr. mornariško akademijo je poslati deželnemu odboru vojvodine Kranjske, in to najkasneje do 27. avgusta 1915. Pozneje došle prošnje se ne bodo vpoštevale.

Prošnji je priložiti:

1. krstni list;
2. domovinski list (prosilčev);
3. izpričevalo vojaškega zdravnika;
4. izpričevalo o cepljenju koz, če cepljenje ni potrjeno v vojaškem izpričevalu;
5. vsa izpričevala srednje šole;
6. izpričevalo o premoženju, potrjeno od županstva in župnega urada in ravnotako нравnostno izpričevalo.

Prošnje je kolkovati s kolkom za eno krono, vsako prilogo pa s kolkom za 30 h, če že ni kolkovana.

Prošnje smejo vložiti samo starši (oče, če njega ni, mati ali varuh).

Kranjski deželni odbor,

v Ljubljani, dne 15. avgusta 1915.

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv,
laka in firneža

Crkoslikarija

Slikarja, pohištvena in
stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

Nasproti hotela Union

Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla.

Marx-emažl za pode, zid, železo in drugo.

Firnež iz pristne-
ga lanenega olja.

Oljnate barve, najboljše
vrste fačadne barve,
vremensko neizpremen-

ljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za
sobne slikarje.

Lake angleške za kočije, lake
za pohištvo in druge predmete

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako
obrt. - Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Predmete in potrebščine
za žgalno in briljantno
slikanje.

Delavnica za črkoslikarska,
likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.

Zaloge v Ljubljani:
A. Šarabon in Mihael Kastner.

Zanesljiva

prodajalka

dobro izvežbana v steklarski in porcelanski stroki, se sprejme bri Ivanu Kovčiču, Radgona. Istotam se sprejme tudi

pomočnik in učenec

za steklarsko obrt.

1624

Odlikovan na razstavi v Radoljici leta 1904 s častno diplomom in svinjino I. vrste.

BRINJEVEC

načinje vrste, posebno priporočljiv proti kuznim boleznim, se dobi pri Gabrielu Erben, Zapuže pošta Begunje pri Lescah, Kranjsko.

Za pristnost se jamči. Cene zmerne.

5167

500K 1507

Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože, tekem 3 dni s korenino, brez bolečin ne odpravi. Cena lončku z jamstvenim pismom K 1.—, 3 lončki K 2.50. — KEMENY, Kaschau (Kassa) L, poštni predal 12/82 Ogr.

Ria-Balsam.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola
Ljubljana

Dunajska cesta šteč. 13
pri „Figovcu“

se priporoča siav. cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za solidno izvršitev vsakovrstnega umetnega steklarstva in slikanja na steklo, za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo — Zaloge steklenega in porcelanskega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov za podobe itd. — Narisi in proračuni na zahtevo zastoj. — Spričevala mnogo dovršenih del na razpolago.

74

Ženitbena ponudba.

Udovec, star 54 let, ravnatelj delnarskega zavoda in trgovec, zdrav, ugodne zunanosti, dobre mirne naravi, z letnim dohodkom K 2400, ter postranskim zaslužkom K 4000—6000, želi bi se v svrhu ženitve spoznati z vdovo Slovenko ali pa gospodično od 35 do 40 let staro, katera je zdrava in dobra gospodinja. Imeti mora večje premoženje v gotovini ali v posestvu, katero bi služilo podjetju, katero nosi čistih 8—10 odstotkov. Resne ponudbe s fotografijo, katera se povrne, pod ime „Slovenec v belem Zagrebu 1627“ na upravo „Slovenca“ do 1. septembra 1915.

GORCEVA
ADLER IN ES-KA
KOLESA
So pa res
NAJBOLJŠA!
A. GOREC
špecialna trgovina s kolesi in deli
LJUBLJANA
MARIJE TEREZIJE CESTA ŠT. 14
„NOVI-SVE T“ nasproti KOLIZEJA

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta šteč. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadržniki temveč tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 K čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem junija 1915 čez 23 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohran. položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

1 steklenica 2 kroni.
Ceniki zastoj in franko.

G iz najboljših rastlin pripravljen čaj, ki ga z uspehom uporabljajo
A kot domače sredstvo zoper živčne bolezni
N Ta čaj pomiri živce, lajša bolečine, odstranja krče, tvori kri, podeljuje sladko spanje, pospešuje telesno moč in prebavo. Ganglional-čaj ne vsebuje nikakih omamljivih snovi.
G Edino pristen se dobi pri c. kr. dvor. in nadvojvod. komornem založniku
L **JULIJ BITTHER** lekarnar, REICHENAU, N. A.
Cena škatlici z vpor. navodilom K 3.—, Kjer ga ne dobite v lekarni, naročite ga proti vpslatvi K 3.— franko po pošti, po povzetju 35 vin. več!

Toni Jager

Liubliana,

Židovska ulica št. 5.

...

Predtiskarilja najnovjših vzorcev za vezene obleke in bluze.

Rastlinska destilacija „FLORIAN“
v Ljubljani

kupi vsako množino praznih

SODOV

novih ali starih od 3—400 litrov, od vina ali žganja.

Istotam kupijo se tudi prazne

bokalske steklenice

od kisle vode in se plača zaboj s 25 steklenicami po najvišji ceni.

Ponudbe poslati je na naslov: Rastlinska destilacija „FLORIAN“ v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54.

Velika zaloga krasnih
VENCEV IN TRAKOV.
BENEDIKT & CO., LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr. priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic, **Vogel Marijin trg — So. Petra cesta.** Delniški kapital in reserve 65.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

15

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izrebanih vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsledar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. julija 1915 K 85.944.552.—, 31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 236.633.922.—.

Izdaja konzorcij „Slovenca“.

Tisk: „Katoliške Tiskarne“

Odgovorni urednik: **Jožef Gostinčar**, državni poslanec.